

Raport Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 r.

WYBRANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 1.01.2012 do 31.12.2012	okres od 1.01.2011 do 31.12.2011	okres od 1.01.2012 do 31.12.2012	okres od 1.01.2011 do 31.12.2011
Przychody z tytułu odsetek	3 120 385	2 719 920	747 648	656 970
Przychody z tytułu opłat i prowizji	655 666	646 930	157 098	156 260
Przychody operacyjne	2 008 152	1 950 904	481 156	471 221
Wynik działalności operacyjnej	593 756	591 288	142 265	142 820
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	595 954	591 056	142 791	142 764
Wynik finansowy po opodatkowaniu	472 181	466 464	113 135	112 670
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	237 925	616 585	57 007	148 930
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 856 571	628 972	924 039	151 922
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 073 371)	1 457 243	(257 181)	351 983
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(131 840)	(1 702 264)	(31 589)	(411 165)
Przepływy pieniężne netto, razem	2 651 360	383 951	635 269	92 740
Aktywa razem	52 742 499	50 838 099	12 901 154	11 510 166
Zobowiązania wobec banków	2 491 745	1 831 577	609 497	414 684
Zobowiązania wobec klientów	41 434 077	37 427 835	10 135 042	8 473 971
Kapitał własny	4 824 170	4 586 245	1 180 023	1 038 364
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	296 736	274 660
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	3,98	3,78	0,97	0,86
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	3,98	3,78	0,97	0,86
Współczynnik wypłacalności	14,45%	13,23%	14,45%	13,23%
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,39	0,38	0,09	0,09
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,39	0,38	0,09	0,09
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	0,10	-	0,03

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EURO

Dla wyliczenia wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych 4,0882 EUR/PLN kurs z dnia 31 grudnia 2012 r. (dla danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2011 r.: 4,4168 EUR/PLN),
- dla pozycji rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia - 31 grudnia 2012 r. - 4,1736 EUR/PLN, kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec miesięcy objętych sprawozdaniem (dla danych porównywalnych za okres 1 stycznia - 31 grudnia 2011 r.: 4,1401 EUR/PLN).

WYBRANE KWARTALNE DANE FINANSOWE

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2012 - 31.12.2012	1.10.2012 - 31.12.2012*	1.01.2011 - 31.12.2011	1.10.2011 - 31.12.2011*
Przychody z tytułu odsetek	3 120 385	801 209	2 719 920	739 973
Koszty z tytułu odsetek	(1 959 202)	(519 048)	(1 578 029)	(442 448)
Wynik z tytułu odsetek	1 161 183	282 161	1 141 891	297 525
Przychody z tytułu opłat i prowizji	655 666	162 314	646 930	154 285
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(109 629)	(29 602)	(85 177)	(25 488)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	546 037	132 712	561 753	128 797
Przychody z tytułu dywidend	4 013	0	1 954	20
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	25 362	16 454	8 419	5 980
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	214 461	81 673	187 731	54 568
Pozostałe przychody operacyjne	57 096	12 440	49 156	15 427
Przychody operacyjne	2 008 152	525 440	1 950 904	502 317
Koszty działania	(1 065 259)	(271 577)	(1 059 246)	(268 736)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(238 042)	(67 142)	(174 313)	(46 571)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(179)	(157)	536	150
Amortyzacja	(55 388)	(13 720)	(64 833)	(14 972)
Pozostałe koszty operacyjne	(55 528)	(9 281)	(61 760)	(13 879)
Koszty operacyjne	(1 414 396)	(361 877)	(1 359 616)	(344 008)
Wynik na działalności operacyjnej	593 756	163 563	591 288	158 309
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	2 198	(1 600)	(232)	(1 112)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	595 954	161 963	591 056	157 197
Podatek dochodowy	(123 773)	(36 098)	(124 592)	(32 128)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	472 181	125 865	466 464	125 069
W tym przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej	472 181	125 865	466 464	125 069
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2012 - 31.12.2012	1.10.2012 - 31.12.2012*	1.01.2011 - 31.12.2011	1.10.2011 - 31.12.2011*
Wynik finansowy po opodatkowaniu	472 181	125 865	466 464	125 069
Inne składniki całkowitych dochodów:				
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	46 046	42 316	(13 249)	(2 735)
Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	263	16	(2 532)	(5 133)
Rachunkowość zabezpieczeń	(335 514)	(13 200)	201 115	40 814
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	(289 205)	29 132	185 334	32 946
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	54 949	(5 535)	(35 213)	(6 260)
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(234 256)	23 597	150 121	26 686
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	237 925	149 462	616 585	151 755
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	237 925	149 462	616 585	151 755
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A.

ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012 R.

Spis treści

I.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
II.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
III.	SKONSOLIDOWANY BILANS	8
IV.	ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH.....	10
V.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH.....	11
VI.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE I GRUPIE KAPITAŁOWEJ EMITENTA.....	13
VII.	POLITYKA RACHUNKOWOŚCI.....	15
1)	OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI.....	15
2)	STANDARDY I INTERPRETACJE NIE OBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY	15
3)	PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI.....	20
VIII.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	38
1)	MISJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE	38
2)	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM.....	40
3)	RYZYO KREDYTOWE	40
4)	RYZYO RYNKOWE	53
5)	RYZYO PŁYNNOŚCI	58
6)	RYZYO OPERACYJNE	61
IX.	SEGMENTY OPERACYJNE.....	62
X.	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	65
1)	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO	65
2)	TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK.....	66
3)	INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM	66
XI.	WARTOŚĆ GODZIWA	67
XII.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE.....	70
XIII.	NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	74
1)	PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK.....	74
2)	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	74
3)	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPLAT I PROWIZJI	75
4)	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	75
5)	WYNIK Z INWESTYCYJNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH	76
6)	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	76
7)	KOSZTY DZIAŁANIA	77
8)	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH	77
9)	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH.....	78

10) AMORTYZACJA	78
11) POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	78
12) PODATEK DOCHODOWY	79
13) ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	80
14) KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	81
15) LOKATY W INNYCH BANKACH ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE INNYM BANKOM	81
16) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU) ORAZ KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ	83
17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	85
18) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	88
19) INWESTYCYJNE AKTYWA FINANSOWE	91
20) NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	92
21) RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	93
22) WARTOŚCI NIEMATERIALNE	95
23) AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA	97
24) AKTYWA Z TYTUŁU ODROZCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	98
25) POZOSTAŁE AKTYWA	100
26) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	100
27) ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZECZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU)	101
28) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	101
29) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	102
30) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	103
31) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	103
32) REZERWY	106
33) REZERWA NA ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY	106
34) POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	107
35) ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	108
36) KAPITAŁ WŁASNY	109
37) LUKA PŁYNNOŚCI WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI I WYMAGALNOŚCI	113
XIV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	115
1) DYWIDENDA ZA ROK 2012	115
2) REKLASYFIKACJA PAPIERÓW DŁUŻNYCH	115
3) DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	116
4) PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	117
5) DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	117
6) INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ	118
7) LEASING OPERACYJNY	118
8) SEKURYTYZACJA	118
9) PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI	119
10) ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATĄ, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATĄ JEGO PUBLIKACJI	120

I. SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Przychody z tytułu odsetek	1	3 120 385	2 719 920
Koszty z tytułu odsetek	2	(1 959 202)	(1 578 029)
Wynik z tytułu odsetek		1 161 183	1 141 891
Przychody z tytułu opłat i prowizji		655 666	646 930
Koszty z tytułu opłat i prowizji		(109 629)	(85 177)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	3	546 037	561 753
Przychody z tytułu dywidend	4	4 013	1 954
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	5	25 362	8 419
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	5	214 461	187 731
Pozostałe przychody operacyjne	6	57 096	49 156
Przychody operacyjne		2 008 152	1 950 904
Koszty działania	7	(1 065 259)	(1 059 246)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	8	(238 042)	(174 313)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	9	(179)	536
Amortyzacja	10	(55 388)	(64 833)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(55 528)	(61 760)
Koszty operacyjne		(1 414 396)	(1 359 616)
Wynik na działalności operacyjnej		593 756	591 288
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		2 198	(232)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem		595 954	591 056
Podatek dochodowy	12	(123 773)	(124 592)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		472 181	466 464
W tym przypadający na:			
Właścicieli jednostki dominującej		472 181	466 464
Udziały niekontrolujące		0	0
Zysk na jedną akcję (zł)	13	0,39	0,38
Rozwodniony zysk na jedną akcję (zł)	13	0,39	0,38

II. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Wynik finansowy po opodatkowaniu	472 181	466 464
Inne składniki całkowitych dochodów:		
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	46 046	(13 249)
Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	263	(2 532)
Rachunkowość zabezpieczeń	(335 514)	201 115
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	(289 205)	185 334
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	54 949	(35 213)
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(234 256)	150 121
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	237 925	616 585
W tym przypadające na:		
Właścicieli jednostki dominującej	237 925	616 585
Udziały niekontrolujące	0	0

III. SKONSOLIDOWANY BILANS

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	31.12.2012	31.12.2011
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	2 465 879	2 017 798
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	1 392 424	2 660 374
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	16	662 404	729 825
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17	277 812	130 636
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	40 232 240	41 332 337
Inwestycyjne aktywa finansowe	19	6 751 104	3 133 595
- dostępne do sprzedaży		6 751 104	3 133 595
- utrzymywane do terminu zapadalności		0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	19	13 352	11 155
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	20	17 469	2 209
Rzeczowe aktywa trwałe	21	184 642	212 347
Wartości niematerialne	22	43 694	32 267
Aktywa trwałe do zbycia	23	24 954	32 713
Należność z tytułu podatku dochodowego		16 270	101 985
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	24	165 206	113 816
Pozostałe aktywa	25	495 049	327 042
Aktywa razem		52 742 499	50 838 099

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2012	31.12.2011
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	26	2 491 745	1 831 577
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27	467 573	574 215
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28	1 115 202	2 298 099
Zobowiązania wobec klientów	29	41 434 077	37 427 835
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	30	174 788	1 606 628
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	900 016	1 071 193
Rezerwy	32	44 805	35 427
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	33	0	0
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		2 484	1 320
Pozostałe zobowiązania	34	674 029	742 332
Zobowiązania podporządkowane	35	613 610	663 228
Zobowiązania razem		47 918 329	46 251 854
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	36	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	36	1 147 502	1 147 502
Kapitał z aktualizacji wyceny	36	(134 391)	99 865
Zyski zatrzymane	36	2 597 942	2 125 761
Kapitał własny razem		4 824 170	4 586 245
Kapitał właścicieli jednostki dominującej		4 824 170	4 586 245
Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące		0	0
Zobowiązania i kapitał własny razem		52 742 499	50 838 099

IV. ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH

	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu (B/O) 01.01.2012	4 586 245	1 213 117	1 147 502	99 865	2 125 761
- całkowite dochody za rok 2012	237 925	0	0	(234 256)	472 181
Kapitał własny na koniec okresu (B/Z) 31.12.2012	4 824 170	1 213 117	1 147 502	(134 391)	2 597 942

	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu (B/O) 01.01.2011	4 090 972	1 213 117	1 147 502	(50 256)	1 780 609
- dywidenda za rok 2010	(121 312)	0	0	0	(121 312)
- całkowite dochody za rok 2011	616 585	0	0	150 121	466 464
Kapitał własny na koniec okresu (B/Z) 31.12.2011	4 586 245	1 213 117	1 147 502	99 865	2 125 761

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w **nocie (36)**.

V. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PPRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIEŻNYCH**A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIEŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ**

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2012 - 31.12.2012	1.01.2011 - 31.12.2011
Zysk (strata) po opodatkowaniu	472 181	466 464
Korekty razem:	3 384 390	162 508
Zysk/strata udziałowców niekontrolujących	0	0
Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	(2 198)	232
Amortyzacja	55 388	64 833
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	(145 502)	227 270
Przychody z tytułu dywidend	(1 929)	(1 954)
Rezerwy	9 378	13 982
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(39 066)	(10 103)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(456 834)	833 840
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	1 037 146	(845 210)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 095 759	(4 608 475)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	(15 260)	52 876
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(1 289 539)	752 662
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	625 819	460 635
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	4 006 242	2 032 688
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(1 431 840)	935 937
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	73 016	290 001
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	207 787	48 684
Podatek dochodowy zapłacony	(122 068)	(149 353)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(238 836)	26 502
Pozostałe pozycje	16 927	37 461
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 856 571	628 972

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2012 - 31.12.2012	1.01.2011 - 31.12.2011
Wpływy z działalności inwestycyjnej	177 729 112	82 210 811
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	15 538	4 493
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	2 084	0
Zbycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	177 709 561	82 204 364
Pozostałe wpływy inwestycyjne	1 929	1 954
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(178 802 483)	(80 753 568)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(27 066)	(35 709)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Nabycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(178 775 417)	(80 717 859)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 073 371)	1 457 243

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2012 - 31.12.2012	1.01.2011 - 31.12.2011
Wpływy z działalności finansowej	298 750	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	298 750	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(430 590)	(1 702 264)
Splata kredytów długoterminowych	(140 844)	(787 520)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(244 193)	(359 815)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	(362 040)
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	(121 312)
Pozostałe wydatki finansowe	(45 553)	(71 577)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(131 840)	(1 702 264)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	2 651 360	383 951
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	3 643 000	3 259 049
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	6 294 360	3 643 000

VI. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE I GRUPIE KAPITAŁOWEJ EMITENTA

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Gieldzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 6000 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa oraz zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. (jednostki dominującej Grupy) na dzień 31.12.2012 r.:

Walne Zgromadzenie Banku (jednostki dominującej Grupy) w dniu 20 kwietnia 2012 powołało na członków Rady Nadzorczej Banku w porządku alfabetycznym:

1. Pana Nuno Manuela da Silva Amado,
2. Pana Macieja Bednarkiewicza,
3. Pana Miguela de Campos Pereira de Bragança,
4. Pana Luísa Maria França da Castro Pereira Coutinho,
5. Pana Marka Furtka,
6. Pana Bogusława Kotta,
7. Pana Andrzeja Koźmińskiego,
8. Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego (w piśmie z dnia 12 grudnia 2012 r. Pan Krzysztof Kwiatkowski złożył oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z uwagi na dodatkowe plany zawodowe)
9. Panią Marię da Conceição Mota Soares de Oliveira Callé Lucas,
10. Pana Marka Rockiego,
11. Pana Dariusza Rosati,
12. Pana Rui Manuela da Silva Teixeira.

Powołanie Pana Bogusława Kotta nastąpiło pod warunkiem złożenia przezeń rezygnacji ze stanowiska Prezesa Zarządu Banku, jednak nie wcześniej niż 1 lipca 2013 r.

W dniu 20 kwietnia 2012 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Banku, powołanej tego samego dnia przez Walne Zgromadzenie Banku na nową kadencję, na którym Rada Nadzorcza ukonstytuowała się powołując Pana Macieja Bednarkiewicza na Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Pana Nuno Manuel da Silva Amado na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, Pana Marka Furtka na Sekretarza Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza ustaliła, że Zarząd Banku będzie liczył 8 osób, powołując z dniem 20 kwietnia 2012 r.:

1. Pana Bogusława Kotta na Prezesa Zarządu,
2. Pana Joao Bras Jorge na Pierwszego Wiceprezesa Zarządu,
3. Pana Fernando Bicho i Pana Artura Klimczaka na Wiceprezesów Zarządu,
4. oraz Panią Juliannę Boniuk-Gorzelańczyk, Pana Wojciecha Haase, Pana Andrzeja Glińskiego i Panią Marię Jose Campos na pozostałych członków Zarządu.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A. Spółki wchodzące w skład Grupy na dzień 31.12.2012 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MB FINANCE AB	finansowanie spółek grupy	Sztokholm	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	budownictwo ogólne, inżynieria lądowa	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
TBM Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A.	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50	50	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)
PHCRS S.A.	prowadzenie rynku hurtowego	Gdańsk	38,39	42,92	metoda praw własności

(*) Pomimo posiadania większościowego pakietu akcji Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na przyjętą politykę inwestycyjną Grupa faktycznie nie wywiera wpływu na politykę finansową i operacyjną spółki w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. W efekcie wspomnianego braku sprawowania kontroli Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w Lubuskie Fabryki Mebli S.A. lecz wycenia metodą praw własności uznając na mocy zapisów MSR 28 tę inwestycję za podmiot stowarzyszony.

Jednocześnie na mocy tego samego kryterium kontroli Grupa nie konsoliduje sprawozdań finansowych BG Leasing S.A. z uwagi na toczące się w spółce postępowanie upadłościowe.

Ponadto Grupa obejmuje konsolidacją Spółkę specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o. (SPV), która została utworzona na potrzeby obsługi transakcji sekurytyzacji przeprowadzonej przez Grupę w roku 2007. Zgodnie z zapisami MSR 27, MSR 39 oraz SKI 12 Spółka została objęta konsolidacją, pomimo iż Grupa nie posiada zaangażowania kapitałowego (z tego powodu nie została ujęta w powyższej tabeli).

W wyniku przeprowadzonego procesu likwidacji spółki w dniu 29 czerwca 2012 roku, Chamber of Commerce w Rotterdamie wyrejestrowała z rejestru handlowego („Commercial Register”) spółkę BBG Finance BV. Do momentu likwidacji spółka BBG Finance BV wchodziła w skład Grupy i w sprawozdaniu skonsolidowanym była objęta konsolidacją pełną.

VII. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

1) OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 roku, nr 76, poz. 694 z późniejszymi zmianami) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2005 r., Nr 209).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 27 lutego 2013 r.

2) STANDARDY I INTERPRETACJE NIE OBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY

Szereg nowych Standardów (MSSF), zmian do Standardów i Interpretacji nie jest jeszcze obowiązujących dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2012 r. i nie zostały one zastosowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Spośród nowych Standardów, zmian do Standardów i Interpretacji wybrano i zamieszczono poniżej te, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy ze względu na ich zakres przedmiotowy oraz zakres działalności Grupy. Grupa ma zamiar zastosować je, dla okresów, dla których są obowiązujące po raz pierwszy.

STANDARDY I INTERPRETACJE ZATWIERDZONE PRZEZ UE, KTÓRE NIE WESZŁY JESZCZE W ŻYCIE DLA OKRESÓW ROCZNYCH KOŃCĄCYCH SIĘ W DNIU 31 GRUDNIA 2012 R.

Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji innych całkowitych dochodów

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 lipca 2012 oraz później

Opis zmian:

Zmiany wymagają, aby:

- jednostka prezentowała osobno te pozycje innych całkowitych dochodów, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego, od tych, które nigdy nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego. Jeśli pozycje innych całkowitych dochodów są prezentowane przed ich odpowiednimi skutkami podatkowymi, wówczas łączne kwoty podatku powinny być zaalokowane do poszczególnych części innych całkowitych dochodów.
- zmienić nazwę tytułu „sprawozdanie z całkowitych dochodów” na „rachunek zysków i strat oraz inne całkowite dochody”, inne tytuły również mogą być używane.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Zmiany Standardu nie będą miały wpływu na sytuację finansową i wyniki działalności Grupy a jedynie na sposób prezentacji danych w sprawozdaniu finansowym.

MSR 19 (2011) Świadczenia pracownicze

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2013 oraz później

Opis zmian:

- Zmiany wymagają aby zyski i straty aktuarialne były ujmowane bezpośrednio w innych całkowitych dochodach.
- Zmiany usuwają metodę korytarza stosowaną w przeszłości do ujmowania zysków i strat aktuarialnych, oraz eliminują możliwość ujmowania w wyniku finansowym wszystkich zmian w zobowiązaniach z tytułu określonych świadczeń i w aktywach programu świadczeń pracowniczych, co jest aktualnie dozwolone zgodnie z wymogami MSR 19. Zmiany wymagają również aby spodziewany zwrot z aktywów programu świadczeń rozpoznawany w rachunku zysków i strat był obliczany w oparciu o wskaźnik użyty do dyskontowania zobowiązania z tytułu określonych świadczeń.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu, jednakże nie spodziewa się, aby miał on istotny wpływ na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Zmiany do MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji- Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2013 oraz później

Opis zmian:

Zmiany zawierają nowe wymagania w zakresie ujawniania informacji dla aktywów i zobowiązań finansowych, które:

- są kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, lub
- podlegają ramowym umowom dotyczącym kompensat lub innym podobnym umowom

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu, jednakże nie spodziewa się, aby miał on istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

MSSF 13 Ustalanie wartości godziwej

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2013 oraz później

Opis zmian:

MSSF 13 zastąpi wskazówki dotyczące ustalania wartości godziwej zawarte w poszczególnych standardach jednym źródłem wskazówek w zakresie ustalania wartości godziwej. Definiuje on pojęcie wartości godziwej, ustala ramy ustalania wartości godziwej oraz określa wymagania, co do ujawniania informacji dotyczących ustalania wartości godziwej. MSSF 13 wyjaśnia „jak” ustalić wartość godziwą, jeśli jest to wymagane lub dozwolone przez inne standardy.

Standard zawiera szczegółową strukturę ujawnień, która dodaje do istniejących wymogów ujawnienia w celu dostarczenia informacji, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę metod i danych wykorzystanych przy ustalaniu wartości godziwej a dla powtarzalnego ustalania wartości godziwej, które wykorzystuje niedostępne dane, wpływ ustalania wartości godziwej na wynik finansowy lub inne całkowite dochody.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Do momentu pierwszego zastosowania tego Standardu Grupa nie jest w stanie przeprowadzić analizy jego wpływu na sprawozdanie finansowe.

MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

MSSF 10 przewiduje jeden nowy model analizy kontroli w odniesieniu do wszystkich podmiotów, w które dokonano inwestycji, włączając w to podmioty, które aktualnie jako JSP są w zakresie SKI-12. MSSF 10 wprowadza nowe wymagania, co do oceny kontroli, które różnią się od dotychczasowych wymogów z MSR 27 (2008). W nowym modelu kontroli inwestor kontroluje podmiot, w którym dokonał inwestycji, jeśli (1) jest narażony na lub ma prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w ten podmiot, (2) ma zdolność wpływania na te zwroty poprzez władzę nad podmiotem inwestycji oraz (3) istnieje związek pomiędzy ww. władzą a zwrotami.

Nowy standard zawiera również wymogi, co do ujawnień oraz wymogi odnoszące się do sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych. Wymogi te przeniesiono z MSR 27 (2008).

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa oczekuje, że nowy standard nie będzie miał wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, ponieważ zakłada się, że ocena kontroli nad podmiotami, w które zainwestowano dokonana zgodnie z nowym standardem nie zmieni wniosków, co do stopnia kontroli Grupy nad tymi podmiotami.

MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

MSSF 12 zawiera dodatkowe wymogi związane z ujawnianiem informacji dotyczących znaczących osądów, przy określaniu charakteru posiadanych udziałów w innych jednostkach, wspólnych ustaleniach umownych, jednostkach stowarzyszonych i/lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa oczekuje, że MSSF 12 nie będzie miał znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

MSR 28 (2011) Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

W MSR 28 (2008) dokonano ograniczonych zmian:

- jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia przeznaczone do sprzedaży. MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana jest stosowany do inwestycji, lub jej części, w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, które spełnia kryteria zaklasyfikowania jako przeznaczone do sprzedaży. Do zatrzymanej części inwestycji, której nie zaklasyfikowano jako przeznaczonej do sprzedaży, stosuje się metodę praw własności aż do momentu zbycia części przeznaczonej do sprzedaży. Po jej zbyciu zatrzymana część inwestycji ujmowana jest metodą praw własności, jeśli zatrzymana inwestycja nadal stanowi inwestycję w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie;
- zmiany w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach. Uprzednio zgodnie z MSR 28 (2008) i MSR 31, ustanie znaczącego wpływu lub współkontroli powodowało we wszystkich przypadkach konieczność ponownej wyceny zatrzymanych udziałów, nawet w przypadku, gdy znaczący wpływ zamieniał się we współkontrolę. MSR 28 (2011) wymaga, aby w takich sytuacjach zatrzymane inwestycje nie były ponownie wyceniane.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa nie oczekuje, aby zmieniony Standard miał znaczący wpływ na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

STANDARDY I INTERPRETACJE OCZEKUJĄCE NA ZATWIERDZENIE PRZEZ UE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 R.**Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009-2011**

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2013 oraz później

Opis zmian:

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2009-2011) zawierają 7 zmian do 5 standardów, oraz wynikające z nich zmiany do innych standardów i interpretacji. Główne zmiany dotyczą:

- powtórnego zastosowania MSSF 1 - jednostka stosująca powtórnie MSSF, która decyduje się nie stosować powtórnie MSSF 1 powinna zastosować MSSF retrospektywnie zgodnie z MSR 8, jak gdyby nie zaprzęstała stosowania MSSF;
- doprecyzowania, iż jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy i korzystająca ze zwolnienia dotyczącego kosztów finansowania nie powinna przeliczać kosztów finansowania aktywowanych zgodnie z poprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości oraz powinna ująć koszty finansowania poniesione na dzień przejścia na MSSF lub po tej dacie (lub na datę wcześniejszą, jak dopuszcza to MSR 23) zgodnie z MSR 23;
- doprecyzowania, iż jeden, bezpośrednio poprzedzający, okres porównawczy jest wymagany w pełnym sprawozdaniu finansowym; jednakże jeśli dodatkowe dane porównawcze są zaprezentowane, powinny być dołączone do nich odpowiednie informacje objaśniające i powinny być one zgodne z MSSF;
- doprecyzowania, iż sprawozdanie otwarcia z sytuacji finansowej jest wymagane jedynie w sytuacji, gdy zmiana polityki rachunkowości, retrospektywne przekształcenie lub reklasyfikacja mają istotny wpływ na informacje zawarte w tym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz iż poza ujawnieniami wymaganymi przez MSR 8, inne informacje objaśniające dotyczące sprawozdania otwarcia z sytuacji finansowej nie są wymagane;
- doprecyzowania klasyfikacji i ujęcia księgowego części zamiennych, oraz urządzeń serwisowych;

- wyeliminowania niezgodności pomiędzy MSR 32 i MSR 12 w zakresie wypłaty zysków dla posiadaczy instrumentów kapitałowych oraz kosztów transakcyjnych związanych z instrumentami kapitałowymi, poprzez doprecyzowanie, że w zakresie podatku dochodowego związanego z tymi transakcjami zastosowanie ma MSR 12;
- dodanie wymogu ujawnienia wartości całkowitych aktywów i zobowiązań dla poszczególnych segmentów sprawozdawczych w śródrocznej informacji finansowej.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa jest w trakcie analizy wpływu nowych Standardów jednakże nie oczekuje się, aby wiele z powyższych zmian miało znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12: Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe, Wspólne ustalenia umowne, Ujawnienia informacji na temat udziałów w innych jednostkach

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2013 oraz później

Opis zmian:

Zmiany:

- definiują datę początkowego zastosowania MSSF 10 jako początek rocznego okresu sprawozdawczego, w którym standard został zastosowany po raz pierwszy (tj. 1 stycznia 2013 r. jeśli nie został zastosowany wcześniej). Na ten dzień jednostka weryfikuje czy nastąpiła zmiana osądów w stosunku do konieczności konsolidacji posiadanych inwestycji w inne jednostki;
- ograniczają wymóg przekształcenia danych porównawczych do okresu bezpośrednio poprzedzającego dzień pierwszego zastosowania, co ma zastosowanie do wszystkich omawianych standardów. Jednostki, które przedstawiają dobrowolnie dane porównawcze za więcej niż jeden okres, mogą pozostawić dodatkowe okresy porównawcze nieprzekształcone;
- wymagają ujawnień wpływu zmiany w polityce rachunkowości dla okresu bezpośrednio poprzedzającego dzień pierwszego zastosowania (tj. ujawnienie wpływu zmian na bieżący okres nie jest wymagane);
- usuwają wymóg przedstawienia danych porównawczych w odniesieniu do ujawnień dotyczących niekonsolidowanych ustrukturyzowanych jednostek, dla któregośkolwiek okresu poprzedzającego roczny okres, w którym MSSF 12 został zastosowany po raz pierwszy.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa jest w trakcie analizy wpływu nowych Standardów, jednakże nie spodziewa się, aby miały one istotny wpływ na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

MSSF 9 Instrumenty Finansowe (2009)

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 oraz później

Opis zmian:

Nowy Standard zastępuje wytyczne zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena, na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych. Standard eliminuje istniejące obecnie w MSR 39 kategorie: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności.

W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe będą klasyfikowane do jednej z dwóch kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; lub
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej.

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:

- aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu; oraz
- jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału.

Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja w instrument kapitałowy nie jest przeznaczona do obrotu. MSSF 9 daje możliwość dokonania nieodwracalnej decyzji o wycenie takich instrumentów finansowych, w momencie ich początkowego ujęcia, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Wyboru takiego można dokonać dla każdego instrumentu osobno. Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach nie mogą w późniejszych okresach zostać przekwalifikowane do rachunku zysków i strat.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu na sprawozdanie finansowe, jednakże ze względu na kompleksowy charakter zmian jak i ciągle trwający proces modyfikacji Standardu proces szacowania wpływu zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie został zakończony.

Zmiany do MSSF 9 Instrumenty Finansowe (2010)

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 oraz później

Opis zmian:

Zmiany do MSSF 9 z 2010 roku zmieniają wskazówki zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena na temat klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych.

Standard zachowuje prawie wszystkie dotychczasowe wymogi MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych.

Standard wymaga, aby zmiana wartości godziwej dotycząca zmiany ryzyka kredytowego zobowiązania finansowego wyznaczonego w momencie początkowego ujęcia jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy były prezentowane w ramach innych całkowitych dochodów. Jedynie pozostała część zysku lub straty z wyceny do wartości godziwej ma być ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu. W przypadku jednak, gdyby zastosowanie tego wymogu powodowało brak współmierności przychodów i kosztów, cała zmiana wartości godziwej byłaby ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Wartości zaprezentowanych w innych całkowitych dochodach nie przeklasyfikowuje się w późniejszych okresach do zysku lub straty bieżącego okresu. Mogą one być jednak przeklasyfikowane w ramach kapitału własnego.

Zgodnie z MSSF 9 wycena pochodnych instrumentów finansowych, które związane są z nienotowanymi instrumentami kapitałowymi i które muszą być uregulowane poprzez dostarczenie nienotowanych instrumentów kapitałowych, których wartość nie może zostać wiarygodnie ustalona, powinna nastąpić według wartości godziwej.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu na sprawozdanie finansowe jednakże ze względu na kompleksowy charakter zmian jak i ciągle trwający proces modyfikacji Standardu proces szacowanie wpływu zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie został zakończony.

Zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe i MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnienia

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 oraz później

Opis zmian:

Zmiany te zmieniają wymogi dotyczące ujawnień oraz przekształcania danych porównawczych dotyczących początkowego zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe (2009) oraz MSSF 9 Instrumenty finansowe (2010).

Zmiany do MSSF 7 wymagają ujawnienia szczegółów dotyczących skutków początkowego zastosowania MSSF 9, w sytuacji kiedy jednostka nie przekształca danych porównawczych zgodnie ze wymaganiami zmienionego MSSF 9.

Jeśli jednostka zastosuje MSSF 9 od 1 stycznia 2013 r. lub później, wówczas nie jest wymagane przekształcenie danych porównawczych dla okresów przed datą początkowego zastosowania.

Jeśli jednostka dokona wcześniejszego zastosowania MSSF 9 w 2012 r., wówczas ma możliwość przekształcenia danych porównawczych bądź przedstawienia dodatkowych ujawnień, zgodnie z wymaganiami zmienionego MSSF 7.

Jeśli jednostka dokona wcześniejszego zastosowania MSSF 9 przed 2012 r., wówczas nie ma ona obowiązku przekształcania danych porównawczych ani przedstawiania dodatkowych ujawnień wymaganych przez zmieniony MSSF 7.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Grupa jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu na sprawozdanie finansowe jednakże ze względu na kompleksowy charakter zmian jak i ciągle trwający proces modyfikacji Standardu proces szacowanie wpływu zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie został zakończony.

3) PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących „Grupę” oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w niezmińszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego.

Sprawozdanie zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Grupy, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Grupy. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wszystkie jednostki objęte konsolidacją sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z jednolitymi obowiązującymi w całej Grupie MSSF, na ten sam dzień bilansowy.

Podstawy konsolidacji

Metoda nabycia

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt połączenia jest niższy od udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań, zobowiązań warunkowych przejętej jednostki zależnej, Grupa dokonuje ponownej oceny identyfikacji i wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej oraz wyceny kosztu połączenia. Ewentualna nadwyżka pozostała po dokonaniu ponownej oceny jest ujmowana od razu w Rachunku zysków i strat.

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to wszelkie podmioty (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia) kontrolowane przez Grupę, co oznacza, iż Grupa w sposób bezpośredni lub pośredni wpływa na politykę finansową i operacyjną danego podmiotu w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. Przy dokonywaniu oceny czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się między innymi istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w Rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia - w innych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięta na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży lub utrzymywane do terminu zapadalności, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży są wykazywane w kapitale z aktualizacji wyceny.

Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Grupy, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Grupa dokonuje oszacowań:

- Utrata wartości kredytów i pożyczek

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Grupa ocenia czy istnieją dane/przesłanki wskazujące na możliwe do wiarygodnego zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu w celu oszacowania utraty wartości.

Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

- Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Grupę polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcynym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Grupa wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe stałokuponowe i zerokuponowe oraz zmiennoprocentowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,
Instrumenty pochodne:
  - FRA, IRS, CIRS,
  - FX Swap, FX Forward,
  - Instrumenty pochodne wbudowane,
  - Bony emitowane przez Bank Centralny;*
- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku:
Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),
Instrumenty pochodne:
  - Opcje walutowe nabyte przez Grupę,
  - Opcje na indeksy nabyte/wystawione przez Grupę.

Najważniejszym parametrem niepochodzącym z aktywnego rynku i wykorzystywanym przez Grupę do wyceny instrumentów finansowych jest komponent ryzyka kredytowego z tytułu zawartych przez Grupę transakcji w instrumentach pochodnych z klientami niebankowymi, w sytuacji, gdy niepewność, co do zdolności klienta do przyszłego rozliczenia transakcji naraża Grupę na potencjalną stratę.

- Utrata wartości innych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

- Inne wartości szacunkowe

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuariálną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

W odniesieniu do niektórych krótkoterminowych świadczeń pracowniczych (premie dla wyższej kadry kierowniczej), Zarząd Grupy dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Komitetu Personalnego Zarządu Banku lub Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej Banku.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Grupa dokonuje podziału instrumentów finansowych objętych zakresem MSR 39 zgodnie z następującymi kategoriami: instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, pożyczki i należności, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pozostałe zobowiązania finansowe. O klasyfikacji aktywów finansowych decydują osoby odpowiedzialne merytorycznie w momencie ich początkowego ujęcia.

- Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat

Do tej kategorii są zaliczane składniki aktywów lub zobowiązań finansowych, które są kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu (to znaczy: które zostały nabyte lub zaciągnięte w celu odsprzedaży w krótkim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi Grupa zarządza łącznie w celu generowania krótkoterminowych zysków lub stanowią instrumenty pochodne, poza instrumentami pochodnymi będącymi gwarancjami finansowymi oraz tymi, które zostały wyznaczone i spełniają definicję efektywnego instrumentu zabezpieczającego), lub przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Wyznaczenie takie może mieć miejsce tylko wówczas gdy: (i) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione; (ii) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat); (iii) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy.

- Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, o ustalonych przepływach pieniężnych i terminie wymagalności, które Grupa ma zamiar i możliwość utrzymywać do terminu zapadalności, inne niż 1) wyznaczone przy początkowym ujęciu przez Grupę jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) wyznaczone jako dostępne do sprzedaży, 3) spełniające definicję pożyczek i należności.

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności nie mogą być przeklasyfikowane do innych kategorii instrumentów finansowych lub sprzedawane. Grupa nie może klasyfikować żadnych aktywów finansowych jako utrzymywane do terminu zapadalności przez okres 2 lat (a istniejące musi przenieść do grupy dostępne do sprzedaży) w przypadku, gdy zaistniała sprzedaż lub reklasyfikacja składnika portfela aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, jeżeli zdarzenie to dotyczyło więcej niż nieznaczającej części portfela. Nie dotyczy to sytuacji jeżeli zdarzenie sprzedaży lub reklasyfikacji, o którym mowa powyżej, nastąpiło na tyle blisko terminu wymagalności (wykupu), że zmiany rynkowych stóp procentowych nie miałyby istotnego wpływu na wartość godziwą składnika aktywów finansowych, zdarzenie nastąpiło po odzyskaniu przez jednostkę zasadniczej części kwoty nominatu, lub zdarzenie nastąpiło w efekcie niemożliwego do przewidzenia przez Grupę jednostkowego, niepowtarzalnego, nie poddającego się kontroli Grupy zdarzenia.

- Pożyczki i należności

Do kategorii tej zalicza się aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi o ustalonych lub możliwych do określenia płatnościach, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż 1) aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę jako dostępne do sprzedaży, 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytowej.

- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kategorię tą stanowią aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie zostały zaklasyfikowane jako: pożyczki i należności, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

- Pozostałe zobowiązania finansowe

Jako pozostałe zobowiązania finansowe Grupa klasyfikuje wszystkie zobowiązania finansowe nie zaliczone do kategorii instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, w tym w szczególności depozyty przyjęte oraz pożyczki otrzymane.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie uznawania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Grupy w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu;
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie;
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Grupy do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Wycena instrumentów finansowych po ujęciu początkowym w bilansie

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe wyceniane są następująco:

- Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat

Instrumenty te są wyceniane do wartości godziwej a zmiany wartości odnoszone są bezpośrednio na Rachunek zysków i strat Grupy.

- Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności oraz pożyczki i należności

Ta kategoria instrumentów finansowych wyceniana jest zgodnie z metodologią zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Utrata wartości odnoszona jest na wynik finansowy.

- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży Grupa wycenia do wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym do momentu wyłączenia składnika aktywów z bilansu (kiedy to skumulowany zysk/strata są ujmowane w Rachunku zysków i strat).

Odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, są ujmowane w przychodach odsetkowych.

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, iż nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów, to Grupa rozpoznaje odpis aktualizujący w sposób opisany w punkcie **Utrata wartości aktywów finansowych**.

- Pozostałe zobowiązania finansowe

Instrumenty finansowe stanowiące pozostałe zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Wycena do wartości godziwej opiera się w pierwszej kolejności na bieżących cenach kupna danego instrumentu na aktywnym rynku. W przypadku, gdy wyceniany instrument nie jest notowany na aktywnym rynku Grupa ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych na normalnych zasadach rynkowych transakcji, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji, oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Grupa mogłaby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Grupa określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Grupę techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Grupa wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Ujmowanie wbudowanych instrumentów pochodnych

Grupa wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (nie będącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną, modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w Rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmują się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego; oraz
- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznacza się jako zabezpieczenie:

- przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w MSR 39.

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia, formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej;
- Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);
- Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej, prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do Rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych odniesione na kapitał, jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, odnoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitałów lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej, ujemne się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza. To znaczy: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w Rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej, będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujemne się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta bezpośrednio w kapitale na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Grupa stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

- Transakcje walutowe forward (FX forward)
Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje FX forward jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- **Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)**
Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
- **Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)**
Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.
- **Transakcje Cross - Currency Swap (CCS)**
Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.
- **Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami**
Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe lub depozyty oferowane przez Bank.
- **Opcje walutowe**
Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Banku, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji walutowych są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
- **Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)**
Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
- **Transakcje terminowe na cenę surowca**
Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
- **Opcje na cenę surowca**
Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów finansowych (skutkująca poniesieniem straty) ma miejsce wyłącznie, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Grupa zalicza informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np.: niespłacenie lub opóźnienie spłaty odsetek lub części kapitału;
- dokonanie przez Grupę ustępstw lub udogodnień na rzecz dłużnika (ze względów ekonomicznych i prawnych wynikających z jego trudności finansowych), które w innych okolicznościach nie byłyby brane pod uwagę;
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
  - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie,
  - warunki ekonomiczne w kraju lub na rynku lokalnym wpływające na utratę wartości aktywów należących do danej grupy,
  - inne zdarzenia powodujące stratę.

W pierwszej kolejności Grupa ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości dla istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Podstawą tego procesu jest podział portfela kredytowego Grupy na istotne ekspozycje kredytowe (kryterium wysokości zaangażowania) oraz pozostałe homogeniczne grupy kredytów. Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości, składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która następnie podlega kolektywnej ocenie pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną, nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

W przypadku, gdy istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub innych aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. W kalkulacji bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia się przepływy pieniężne wynikające z możliwości przejęcia zabezpieczenia lub innych źródeł zewnętrznych.

Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych kolektywnie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. W celu wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo wykorzystuje się, między innymi, prawdopodobieństwo wystąpienia straty (parametr PD). Modyfikacje parametru PD pozwalają na uwzględnienie specyfiki poszczególnych produktów oraz okresów ujawniania się strat na tych produktach. Podejście to w szczególności pozwala na wykrycie na dzień bilansowy strat kredytowych: 1) poniesionych i udokumentowanych, jak również 2) poniesionych lecz jeszcze nieudokumentowanych (tzw. odpis aktualizujący wartość należności „IBNR”).

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów, zaś kwota straty (utworzonego w okresie odpisu aktualizującego) obciąża Rachunek zysków i strat okresu.

Nieściągalne ekspozycje kredytowe są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadza się wymagane procedury i ustala kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanych kwot, odpisy z tytułu utraty wartości kredytów w Rachunku zysków i strat ulegają odpowiedniemu zmniejszeniu.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w Rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, uwzględnia się znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia.

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym, usuwane są z kapitału własnego i ujmowane w Rachunku zysków i strat, mimo iż składnik aktywów finansowych nie został usunięty z bilansu.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w Rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w Rachunku zysków i strat.

Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez Rachunek zysków i strat.

Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w Rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w Rachunku zysków i strat.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Grupa prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Należności z tytułu umów leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jest również stroną umów leasingowych na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Są to umowy (głównie najmu lub dzierżawy), które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego (leasing operacyjny). Opłaty leasingowe wynikające z tych umów ujmowane są jako koszty w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Koszty finansowania zewnętrznego związane z nabyciem, budową czy wytworzeniem składnika aktywów, Grupa ujmuje jako koszty okresu, w którym je poniesiono.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej, powodujący w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy.

Głównymi składnikami wartości niematerialnych są licencje na oprogramowanie komputerowe.

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Wszystkie wartości niematerialne podlegają okresowym przeglądom w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania.

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

budynki bankowe	2,5%
inwestycje w obiektach obcych	na czas trwania umowy najmu
zespoły komputerowe	30%
urządzenia sieciowe	30%
środki transportowe	20%/25%
urządzenia telekomunikacji	10%
Wartości niematerialne (oprogramowanie):	
główne aplikacje (systemy)	10%
dla innego oprogramowania komputerowego przyjmuje się stawkę nie większą niż 50%, w zależności od planowanego okresu użytkowania.	

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmowane są w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

Utrata wartości aktywów trwałych

Grupa na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujmuje w Rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych, niezależne od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Grupa ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

Koszty rozliczane w czasie oraz przychody przyszłych okresów

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty rozliczane w czasie (aktywa) są ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa” aktywów bilansu.

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwania u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną nie zdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej. Rezerwa na odprawę emerytalną wyliczana jest metodą aktuariálną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawę emerytalną podlega aktualizacji na bazie rocznej.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Grupa realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Grupa jest zobowiązana prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Grupie nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

Kapitał własny Grupy

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego.

Jeżeli jednostka nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Straty przypadające udziałom niekontrolującym, a przewyższające wartość przypadającego na nie kapitału własnego, obciążają kapitał własny Grupy.

Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w kwocie wyższej z:

- kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji;
- kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

Wynik z tytułu odsetek

Jednostki Grupy w Rachunku zysków i strat ujmują wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat. Przychody odsetkowe od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii są ujmowane w „Przychodach odsetkowych” Rachunku zysków i strat.

Wynik z tytułu odsetek obejmuje również przychody oraz koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń szczegółowy opis istniejących relacji zabezpieczających zawiera **nota (17)**.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając

wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Grupę (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość).

W takim przypadku do wyliczenia przychodów odsetkowych stosowana jest stopa procentowa, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu opłat i prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, z działalności maklerskiej, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Grupa wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z dokonaniem istotnej czynności polegającej na pośrednictwie w sprzedaży polis ubezpieczeniowych Bank w momencie początkowego ujęcia należności kredytowych, ujmuje w Rachunku zysków i strat wartość godziwą świadczonej usługi sprzedaży polisy ubezpieczeniowej. Pozostała część opłat z tytułu ubezpieczenia Bank rozlicza w czasie jako integralną część efektywnej stopy procentowej i ujmuje w Rachunku zysków i strat w pozycji przychodów odsetkowych.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak:

- usługi zarządzania aktywami;
- usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- przychody z tytułu partycypacyjnego systemu wynagradzania Banku za udział w ubezpieczaniu produktów bankowych (Bankowi jest wypłacana część zysków wypracowanych przez ubezpieczyciela przy współpracy z Bankiem) ,
- usługi maklerskie;
- opłaty za wypłatę środków przed terminem umownym lokaty;

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat na bazie kasowej.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Grupy w dniu ustalenia praw udziałowców /akcjonariuszy do ich otrzymania.

Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów / zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej, a także wynik z pozycji wymiany.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje: i) wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward ii) dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i nie zrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w Rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Grupa tworzy rezerwę na odroczony podatek dochodowy lub aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego z uwagi na przejściowe różnice z tytułu podatku dochodowego. Różnice te spowodowane są odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych i przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy, gdy posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (nałożone przez tę samą władzę podatkową) dotyczą tego samego podatnika.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy jest tworzona metodą bilansową w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są również ujmowane w odniesieniu do niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i aktywowanych strat podatkowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania, przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega obniżeniu, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa nie ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te ulegną odwróceniu.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na odroczony podatek dochodowy bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

VIII. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Zarządzanie ryzykiem finansowym jest jedną z podstawowych aktywności Zarządu składającą się na proces efektywnego zarządzania Grupą. Określa ono ramy rozwoju, rentowności i stabilności działalności biznesowej, tworząc zasady zapewniające Grupie zgodność z najlepszymi praktykami w zakresie kontroli wewnętrznej i wymogami prawnymi oraz zgodność strategii zarządzania wszystkimi ryzykami.

1) MISJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE

Misją zarządzania ryzykiem w Grupie jest zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (apetytu na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Grupy. Zarządzanie ryzykiem uwzględnia konieczność osiągnięcia założonej rentowności oraz utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko -kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Sprawne zarządzanie ryzykiem wymaga spójnego systemu zarządzania ryzykiem rozumianego, jako zbiór zasad i mechanizmów regulujących całokształt działań obejmujących identyfikację, pomiar, ograniczanie, monitoring oraz raportowanie w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka. Zbiór tych zasad obejmuje także szeroki zakres metod - zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystyczne, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

Wyniki pomiaru ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej.

Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Grupie zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

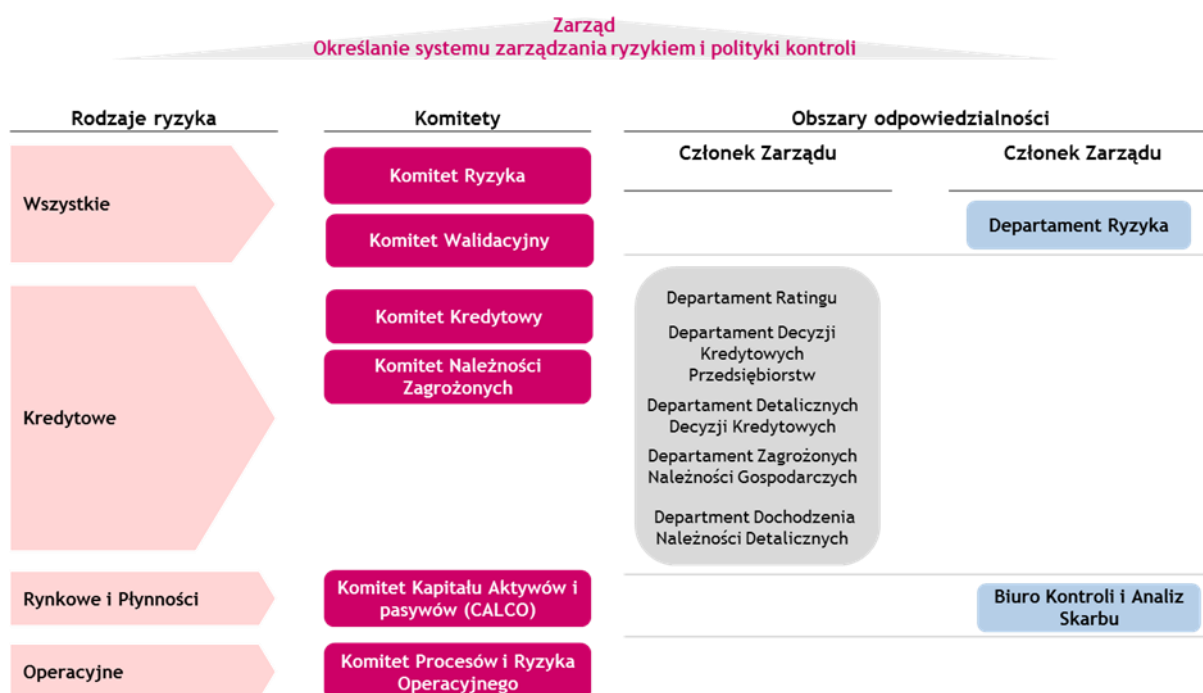
Rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka jest kolejną istotną zasadą zarządzania ryzykiem w Grupie.

Cele misji osiągnięte są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie, w coraz większym zakresie, narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększania wśród pracowników Grupy świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Grupy.

Model zarządzania ryzykiem przedstawia poniższy rysunek.

Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Bank ze strategią Banku oraz jego planem finansowym;
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka, oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Walidacyjny odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Zespół Walidacji w Departamencie Ryzyka;
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Grupie. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;
- Departament Ratingu odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;
- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw i Departament Decyzji Kredytowych Detalicznych są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Dochodzenia Należności Detalicznych jest odpowiedzialny za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;

- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Grupy, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Grupy i wyników aktywnego „tradingu” oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu.

2) ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Fundusze własne regulacyjne

Zarządzanie kapitałem Grupy oprócz uwzględniania potrzeb własnych jest podporządkowane bezwzględnemu przestrzeganiu regulacji ustawowych w tym zakresie (fundusze własne, normy ostrożnościowe, wymogi kapitałowe), ustanowionych przez ustawę Prawo Bankowe oraz uchwały Komisji Nadzoru Finansowego.

Adekwatność kapitałowa Grupy jest regularnie i szczegółowo monitorowana z punktu widzenia funduszy własnych i zmiany trendów. W tym kontekście starannie monitorowane są czynniki ryzyka, które mogą doprowadzić do pogorszenia pozycji kapitałowej Grupy, w tym zmiany kursu wymiany walut, ceny nieruchomości, wzrost ekspozycji zagrożonych. Wykonywane są testy warunków skrajnych, odzwierciedlające wzrost wyżej wymienionych czynników ryzyka i potencjalny wpływ na adekwatność kapitałową.

Pod koniec 2012 roku Banco de Portugal (będący nadzorcą konsolidującym) we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego udzielił zezwolenia na stosowanie, począwszy od dnia 31 grudnia 2012 roku, metody ratingów wewnętrznych (IRB) w celu obliczania minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego przez Bank Millennium S.A. w odniesieniu do następujących segmentów portfela: (i) ekspozycje detaliczne wobec klientów indywidualnych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (RRE), (ii) odnawialne ekspozycje detaliczne (QRRE)

Minimalne wymogi kapitałowe obliczone z wykorzystaniem metody IRB muszą być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową. Organicznie to przestanie obowiązywać w momencie potwierdzenia przez Banco de Portugal i Komisję Nadzoru Finansowego spełnienia warunków określonych w decyzji nadzorców, ale nie wcześniej niż od dnia 30 czerwca 2014 roku.

Kapitał wewnętrzny

Grupa przeprowadza proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej bazując na modelu kapitału ekonomicznego.

Obliczenie kapitału wewnętrznego obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które Grupa jest narażona oraz bazuje na zestawie parametrów zbudowanych w oparciu o specyfikę i realia rynku polskiego.

W procesie obliczania kapitału wewnętrznego, poszczególne rodzaje ryzyka oraz efekt dywersyfikacji poddawane są testom warunków skrajnych. Łączny zdywersyfikowany kapitał wewnętrzny porównywany jest ze zdolnością do przyjęcia ryzyka, tzn. z funduszami własnymi/dostępными zasobami finansowymi. W wyniku tego porównania oceniana jest wewnętrzna ekonomiczna adekwatność kapitałowa Grupy.

W 2012 r. - podobnie jak w latach poprzednich. - zagregowane ryzyko Grupy (kapitał wewnętrzny) było całkowicie pokryte funduszami, które mogą być użyte do jego zabezpieczenia. Kapitał wewnętrzny alokowany jest na poszczególne obszary biznesowe/grupy produktowe.

3) RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażona jest Grupa, w związku z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy, jak również limity na transakcji związane z instrumentami finansowymi.

Polityka kredytowa, podlega okresowym przeglądom i weryfikacji uwzględniającym uwarunkowania rynkowe oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym Grupy.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa korzysta z kilku systemów ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (nadawanie ratingu) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

(3a) Pomiar ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default - PD);
- (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
- (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).

- (i) Grupa ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Zostały one opracowane lokalnie, na poziomie Grupy BCP lub we współpracy z renomowanymi dostawcami zewnętrznymi i łączą analizę statystyczną z oceną specjalisty kredytowego. Dodatkowo Klienci Grupy są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Grupy (Master Ratings Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i - w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Modyfikacje modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacji.

Grupa regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcyjną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów (przeprowadzany niezależnie od procesu kredytowego w Departamencie Ratingu) i transakcji wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Grupy

WEWNĘTRZNY RATING GRUPY	Opis oceny
1-3	Najwyższa jakość
4-6	Dobra jakość
7-9	Średnia jakość
10-12	Niska jakość
13-14	Pod obserwacją
15	Niewykonanie zobowiązania

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) - dotyczy kwot, które według przewidywań Grupy będą należnościami Grupy w momencie niewykonania zobowiązań. Jako zobowiązanie, Grupa rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD - współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywania Grupy, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Tabela(*) poniżej pokazuje udział pozycji bilansowych Grupy dotyczących kredytów i pożyczek oraz związanych z nimi odpisów na utratę wartości dla każdej z wewnętrznych klas ratingowych (opisanych w punkcie „Pomiar ryzyka kredytowego”).

Master Skala	Opis	31.12.2012		31.12.2011	
		Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)	Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)
1	Najwyższa jakość	42,71%	3,18%	28,53%	2,09%
2	Dobra jakość	15,80%	1,44%	29,00%	2,30%
3	Średnia jakość	17,42%	3,30%	14,97%	3,25%
4	Niska jakość	7,78%	1,88%	7,80%	1,77%
5	Pod obserwacją	1,59%	3,18%	1,68%	2,85%
6	Niewykonanie zobowiązania	5,73%	84,12%	4,62%	76,29%
bez ratingu(**)		8,97%	2,90%	13,40%	11,45%
Łącznie		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(*) - W 2012 r Master Skala została zaktualizowana i także na podstawie nowych zasad zostały zaktualizowane dane z 2011r. i 2012 r.

(**) - grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego i projektami inwestycyjnymi

Papiery dłużne

Portfel papierów dłużnych, innych niż emitowane przez Skarb Państwa lub Bank Centralny, jest nieistotny w związku z tym odstąpiono od jego szerszej prezentacji.

Instrumenty pochodne

Grupa utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych (tj. różnicą między transakcjami kupna i sprzedaży), zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji oraz o analizę sytuacji finansowej klienta, a także w ramach limitów kontrahentów.

Grupa oferuje produkty skarbowe w celu zabezpieczania ryzyka kursu walutowego lub ryzyka stopy procentowej w ramach przyznanych klientom limitów skarbowych lub pod depozyt zabezpieczający.

Zdecydowana większość umów Grupy zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Grupą (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty limitu skarbowego; tzw. *margin call*) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Grupa ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy gwarancje, akredytywy oraz przyznane linie kredytowe. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Grupę środkami finansowymi.

Gwarancje i akredytywy typu *standby* (zobowiązania typu gwarancyjnego) niosą przynajmniej takie samo ryzyko kredytowe jak kredyty (w przypadku gwarancji i akredytywy typu *stand-by* po wpływie ważnego roszczenia Bank musi dokonać wypłaty).

Akredytywy dokumentowe i handlowe - które są pisemnym, nieodwołalnym i ostatecznym zobowiązaniem Banku otwierającego do honorowania płatności w oparciu o zgodne dokumenty w terminach określonych w akredytywie i wiążą się z ryzykiem podobnym do gwarancji.

Dostępne saldo linii kredytowej jest to niewykorzystana część uprzednio zaakceptowanych kwot odnoszących się do zobowiązań o charakterze kredytowym, możliwych do wykorzystania w formie kredytów, gwarancji lub akredytyw. Biorąc pod uwagę ryzyko kredytowe zobowiązań do udzielenia kredytu, Grupa jest potencjalnie narażona na stratę w wysokości równej sumie niewykorzystanych zobowiązań. Jednak, prawdopodobna kwota straty jest mniejsza niż łączna wartość niewykorzystanych zobowiązań, ponieważ większość zobowiązań do uruchomienia kredytu zależy od spełnienia przez klientów poszczególnych standardów kredytowych.

Grupa monitoruje okres pozostały do terminu zapadalności pozabilansowych zobowiązań kredytowych, ponieważ długoterminowe zobowiązania wiążą się zazwyczaj z większym stopniem ryzyka kredytowego niż zobowiązania krótkoterminowe.

(3b) Polityka kontroli limitów i zmniejszenia ryzyka

Grupa mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych - występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych) i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są na Komitecie Ryzyka, który może podjąć decyzje o zmniejszeniu zaangażowania w określone podmioty bądź segmenty portfela lub innego rodzaju działania itp.

Limity w stosunku do pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców wynikające z art. 71 Prawa Bankowego są monitorowane co miesiąc, a limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Komitet Kredytowy.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Grupą z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia przyjmowane w Grupie służą ograniczeniu ryzyka kredytowego i główną ich rolą jest minimalizacja straty na wypadek niedokonania przez klienta spłaty transakcji kredytowej w umownej kwocie i terminie, poprzez zapewnienie alternatywnego źródła pokrycia wymagalnych należności. Przyjmowane one są zgodnie z zasadami polityki kredytowej ustalonymi dla poszczególnych segmentów klienta. Jako główną zasadę przyjęto, że zabezpieczenie transakcji kredytowej powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Grupę przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji (tzn. jej typu, kwoty, okresu spłaty a także ratingu kredytowanego klienta).

Polityka kredytowa określa typy, rodzaje i formy prawne akceptowanych w Grupie zabezpieczeń, jak również bardziej szczegółowe wymogi uprawdopodobnić zbywalność konkretnych rodzajów zabezpieczeń zgodnie z doświadczeniami windykacyjnymi Grupy.

Grupa przykładą szczególną wagę do prawidłowego określania wartości zabezpieczeń, określa zasady dokonywania i weryfikacji wycen i dokłada wszelkich starań, aby wyceny te były obiektywne, ostrożne i odzwierciedlały realną wartość zabezpieczenia. W celu zapewnienia skutecznego ustanowienia zabezpieczenia Grupa opracowała stosowne wzorce umów zabezpieczeń, wniosków, pełnomocnictw i oświadczeń.

W segmencie detalicznym na zabezpieczenie przyjmowane są głównie nieruchomości mieszkaniowe (kredyty hipoteczne) oraz aktywa finansowe. W przypadku segmentu korporacyjnego oprócz wszelkiego typu nieruchomości (mieszkaniowe, komercyjne, grunty) przyjmowane są głównie zabezpieczenia rzeczowe (pojazdy, sprzęt budowlany, specjalistyczny, maszyny), a także cesje wierzytelności z kontraktów.

Do czasu ustanowienia finalnego zabezpieczenia przyjmowane są zabezpieczenia przejściowe. W Grupie wykorzystywane są również rozmaite formy instrumentów uzupełniających zabezpieczenia, mające na celu ułatwienie prowadzenia egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności spłaty należności z danego zabezpieczenia między innymi takie jak: oświadczenie o poddaniu się egzekucji, weksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku bankowego, cesja prawa z umowy ubezpieczenia, ubezpieczenia niskiego wkładu, ubezpieczenia pomostowe.

Grupa monitoruje zabezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie warunków umownych, w tym prawomocnego ustanowienia finalnego zabezpieczenia transakcji, jak również odnawiania scedowanych polis ubezpieczeniowych. Monitorowana jest również wartość zabezpieczenia w trakcie trwania transakcji kredytowej.

Zgodnie z przyjętą w Grupie polityką kredytową, dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według ściśle określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Grupa zapewnia sobie możliwość zabezpieczenia transakcji.

(3c) Polityka w odniesieniu do utraty wartości (impairmentu) i tworzenia odpisów aktualizacyjnych

W procesie szacowania utraty wartości (impairmentu) w pierwszej kolejności identyfikowane są przesłanki utraty wartości w przypadku aktywów finansowych indywidualnie istotnych (analiza indywidualna), a następnie pozostała część portfela jest poddawana analizie kolektywnej.

W analizie indywidualnej w pierwszej kolejności następuje identyfikacja obiektywnych i subiektywnych przesłanek impairmentu i jeżeli zostaną zidentyfikowane, w drugiej kolejności szacowane są przepływy w tym z zabezpieczeń i na tej podstawie określany jest poziom utraty wartości. W przypadku analizy kolektywnej, poziom odpisów aktualizujących szacowany jest przy wykorzystaniu parametrów statystycznych PI (prawdopodobieństwo utraty wartości) i LGI (strata w przypadku wystąpienia utraty wartości).

Analiza indywidualna utraty wartości dla należności kredytowych

Jeżeli w trakcie analizy zostaną zidentyfikowane przesłanki, wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności kredytowej, Grupa określa wielkość tej utraty. Kwota utraty wartości (impairmentu kredytowego) stanowi różnicę pomiędzy bieżącą bilansową ekspozycją kredytową, a aktualną wartością oczekiwanych przyszłych strumieni pieniężnych dyskontowanych efektywną stopą procentową. Kalkulacja uwzględnia prawdopodobieństwo spłaty kredytu w dacie zapadalności i prawdopodobieństwo ewentualnego odzysku z zabezpieczenia, np. w związku z jego sprzedażą.

Cały proces składa się z następujących etapów:

- Identyfikacja przesłanek wskazujących na ryzyko utraty wartości;
- Oszacowanie prawdopodobieństwa odzyskania kapitału i odsetek;
- Wskazanie, czy kredyt ma być spłacony z własnych środków kredytobiorcy, czy też konieczne jest wykorzystanie zabezpieczenia, np. poprzez jego sprzedaż;
- Oszacowanie wartości godziwej zabezpieczenia, określenie oczekiwanej daty sprzedaży, oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży z uwzględnieniem kosztów procesu windykacji.

Na koniec 2012 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń wykorzystanych dla należności z rozpoznaną utratą wartości Grupy w analizie indywidualnej (Case by Case) wyniósł 236 mln zł (w 2011r - 237 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych rezerw przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące kredyty:

- Należności nieistotne indywidualnie;
- Należności istotne indywidualnie, w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości.

Portfel kredytów homogenicznych (jednorodnych) składa się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego i tak np. homogeniczny portfel kredytów może zostać utworzony na podstawie segmentacji na linie biznesowe, typów produktów kredytowych, ilości dni opóźnienia, typu zabezpieczenia (leasing) itp.

Wszystkie kredyty, które podlegają analizie kolektywnej, podzielone są na dwie główne kategorie portfela:

- Kredyty, gdzie wystąpiły straty, ale nie zostały jeszcze one zidentyfikowane na poziomie pojedynczej ekspozycji i odpisy tworzone są na ryzyko poniesione, ale jeszcze nie udokumentowane (portfel IBNR),
- Kredyty, gdzie została zaraportowana strata impairmentowa, ale które nie zostały poddane analizie indywidualnej, przy czym w ramach tego portfela został wydzielony homogeniczny portfel transakcji podlegających restrukturyzacji.

W 2012 roku Grupa skupiła się na aktualizacji metody szacowania utraty wartości. W efekcie tych działań metodologię analizy kolektywnej uzupełniono między innymi o następujące elementy:

- Wydłużenie okresu LIP (okres identyfikacji straty) dla kredytów hipotecznych
- Wprowadzono w portfelu kredytów hipotecznych dodatkowy subportfel ze względu na wartość LTV (tj. dla $LTV > 80\%$ i $LTV \leq 100\%$) z wyższym poziomem odpisów.

(3d) Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe, tj. bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko

tys. PLN	Maksymalna ekspozycja	
	31.12.2012	31.12.2011
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi przedstawiają się następująco:	49 068 993	47 869 495
Kredyty i pożyczki dla banków	1 392 424	2 660 374
Kredyty i pożyczki dla klientów:	40 232 240	41 332 337
Kredyty dla klientów indywidualnych:	30 226 297	31 067 852
- Karty kredytowe	707 539	739 913
- Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	2 283 444	2 044 976
- Kredyty hipoteczne	27 235 314	28 282 963
Kredyty udzielone podmiotom korporacyjnym	9 174 658	9 354 004
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	831 285	910 481
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu:	46 929	318 246
- Papiery dłużne	46 791	316 250
- Akcje i jednostki udziałowe	138	1 996
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	615 475	411 579
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	0	0
Inwestycyjne aktywa finansowe	6 764 456	3 144 750
- Papiery dłużne	6 749 758	3 132 507
- Akcje i jednostki udziałowe	14 698	12 243
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	17 469	2 209
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi przedstawiają się następująco:	6 909 180	8 695 495
Gwarancje finansowe	1 298 458	2 054 175
Zobowiązania kredytowe i pozostałe zobowiązania związane z kredytami	5 610 721	6 641 320

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 31 grudnia 2012 i 31 grudnia 2011, bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

(3e) Kredyty i pożyczki

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz podstawowe wskaźniki portfela kredytowego przedstawiają się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2012		31.12.2011	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	36 951 034	1 392 424	38 361 813	2 660 374
Przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości	2 408 229	0	2 083 759	0
Z rozpoznaną utratą wartości	2 110 563	0	2 104 134	0
Brutto	41 469 826	1 392 424	42 549 706	2 660 374
Odpisy z tytułu utraty wartości łącznie z IBNR	(1 237 586)	0	(1 217 369)	0
Netto	40 232 240	1 392 424	41 332 337	2 660 374
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	5,09%		4,95%	

Kredyty i pożyczki nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości

Jakość portfela kredytów i pożyczek, które nie były ani przeterminowane, ani nie wykazywały utraty wartości, może zostać oceniona poprzez odniesienie do systemu ratingów wewnętrznych przyjętego przez Grupę.

Master Skala	Opis	31.12.2012	31.12.2011
		Kredyty i pożyczki	Kredyty i pożyczki
1	Najwyższa jakość	17 654 304	12 113 541
2	Dobra jakość	6 300 171	12 127 590
3	Średnia jakość	6 556 940	5 972 354
4	Niska jakość	2 648 296	2 939 509
5	Pod obserwacją	139 131	160 198
6	Niewykonanie zobowiązania(*)	189 628	87 213
bez ratingu		3 462 564	4 961 408
RAZEM		36 951 034	38 361 813

(*) - należności bez utraty wartości ze względu na uwzględnienie w przepływach wartości zabezpieczeń

Wszystkie należności od Banków na 31.12.2012 były w kategorii „Najwyższa jakość (podobnie było na 31.12.2011).

Kredyty i pożyczki przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Kredyty i pożyczki przeterminowane poniżej 90 dni nie są uważane za ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, chyba, że zostaną zidentyfikowane inne przesłanki impairmentu. Kwota brutto kredytów i pożyczek z podziałem na segmenty klientów, przeterminowanych, ale bez rozpoznanej utraty wartości, przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2012				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia do 30 dni	541 123	1 253 551	238 357	0	2 033 031
Opóźnienia 30 - 60 dni	121 563	84 579	42 308	0	248 450
Opóźnienia 60 - 90 dni	35 612	28 781	17 414	0	81 807
Opóźnienia pow. 90 dni(*)	43 465	3	1 473	0	44 941
Suma	741 763	1 366 914	299 552	0	2 408 229

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2011				Suma
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia do 30 dni	562 824	1 075 814	216 999	0	1 855 637
Opóźnienia 30 - 60 dni	70 782	52 427	35 943	0	159 152
Opóźnienia 60-90 dni	11 356	19 950	16 166	0	47 472
Opóźnienia pow. 90 dni(*)	19 898	6	1 594	0	21 498
Suma	664 860	1 148 197	270 702	0	2 083 759

(*) - należności opóźnione powyżej 90 dni i jednocześnie nie będące w portfelu z utratą wartości, posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne.

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2012				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	1 076 258	47 575	1 198	0	1 125 031
Analiza kolektywna	201 646	257 220	526 666	0	985 532
Suma	1 277 904	304 795	527 864	0	2 110 563

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2011				Suma
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	1 101 429	32 226	902	0	1 134 557
Analiza kolektywna	174 639	238 718	556 220	0	969 577
Suma	1 276 068	270 944	557 122	0	2 104 134

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości i portfel IBNR została przedstawiona w notach finansowych. Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

- wg produktów, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012			31.12.2011		
	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
Kredyty inwestycyjne	313 123	27,8%	18,6%	371 388	32,7%	28,1%
Kredyty obrotowe	74 360	6,6%	45,3%	126 575	11,2%	26,7%
Kredyty w rachunku bieżącym	160 843	14,3%	70,0%	60 437	5,3%	60,7%
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	34 540	3,1%	99,8%	800	0,1%	64,5%
Kredyty hipoteczne	47 984	4,3%	25,0%	32 226	2,8%	21,9%
Faktoring	79 708	7,1%	22,5%	15 804	1,4%	59,9%
Leasing	233 590	20,8%	38,3%	255 900	22,6%	33,0%
Pozostałe*	180 883	16,1%	62,0%	271 427	23,9%	60,6%
RAZEM	1 125 031	100,0%	41,8%	1 134 557	100,0%	38,8%

* w pozycji tej uwzględniono także wierzytelności związane z terminowymi operacjami finansowymi oraz kredyty związane z refinansowaniem

- wg walut, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012			31.12.2011		
	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
PLN	807 158	71,7%	52,9%	667 337	58,8%	48,1%
CHF	18 963	1,7%	21,0%	52 043	4,6%	26,4%
EUR	44 286	3,9%	21,7%	77 085	6,8%	19,4%
USD	250 516	22,3%	11,5%	295 966	26,1%	27,0%
JPY	4 072	0,4%	17,5%	42 126	3,7%	26,9%
GBP	36	0,0%	100,0%	-	-	-
RAZEM	1 125 031	100,0%	41,8%	1 134 557	100,0%	38,8%

- wg stopnia pokrycia odpisami aktualizacyjnymi, zaangażowanie brutto

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012		31.12.2011	
	kwota w tys. PLN	udział %	kwota w tys. PLN	udział %
do 20%	409 914	36,4%	281 138	24,8%
Powyżej 20% do 40%	229 821	20,4%	495 743	43,7%
Powyżej 40% do 60%	138 611	12,3%	112 935	9,9%
Powyżej 60% do 80%	52 941	4,7%	78 384	6,9%
Powyżej 80%	293 744	26,1%	166 357	14,7%
RAZEM	1 125 031	100,0%	1 134 557	100,0%

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności gospodarczych i detalicznych).

Restrukturyzacja zarówno należności gospodarczych jak i detalicznych ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyk ponoszonych przez Grupę w związku z zawartymi z klientem transakcjami, z których wynikają należności lub zobowiązania pozabilansowe Grupy.

Restrukturyzacja prowadzona jest wobec należności włączonych na podstawie ustalonych w Grupie zasad do portfeli restrukturyzacyjno-windykacyjnych i obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Grupę warunków transakcji (w tym w szczególności zasad ich spłaty i zabezpieczenia oraz ewentualnego uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, realizowanym w dwóch etapach:

- 1) postępowanie monitorujące - realizowany przez Departament Bankowości Bezpośredniej,
- 2) postępowanie restrukturyzacyjno-egzekucyjne - realizowany przez Departament Dochodzenia Należności Detalicznych.

Proces wykonywany przez Departament Bankowości Bezpośredniej dotyczy działań polegających na bezpośrednim, telefonicznym kontakcie z klientem i uzyskaniem spłaty wymagalnych należności względem Banku. W sytuacji braku spłaty zadłużenia lub zgłoszenia przez klienta chęci restrukturyzacji zadłużenia dalsze prowadzenie sprawy odbywa się przez Departament Dochodzenia Należności Detalicznych i obejmuje wszelkie działania restrukturyzacyjne oraz windykacyjne.

Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela, jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, wykorzystywany na etapie postępowania monitorującego. System ten jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model scoringowy bazuje w swoich wewnętrznych obliczeniach między innymi na: segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Opóźnione należności klientów detalicznych trafiają do systemu informatycznego automatycznie 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Proces restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych jest scentralizowany i realizowany przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych. Dochodzenie należności gospodarczych ma na celu maksymalizację odzysku w jak najkrótszym czasie i ograniczenie ryzyka ponoszonego przez Grupę poprzez realizację przyjętej strategii działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w stosunku do:

- klienta,
- należności gospodarczych,
- zabezpieczeń ich spłaty.

Działania realizowane w ramach ww. strategii obejmują m.in.: ustalanie warunków finansowania Klientów, warunków restrukturyzacji należności gospodarczych, w tym zasad ich spłaty oraz zabezpieczeń, uzyskiwanie nowych, wartościowych i płynnych zabezpieczeń, doprowadzania do spłaty polubownej, realizację windykacji (w tym komorniczej) należności wymagalnych, w tym z posiadanych zabezpieczeń, działania w procesach upadłościowych dłużników, prowadzenie wymaganych działań sądowych.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych pochodzących z portfela korporacyjnego, Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych stosuje aplikacje wspierające proces zarządzania i decyzyjny, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Grupy zajmujące się restrukturyzacją należności.

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	397 626	290 840
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	431 538	572 330
Razem	829 164	863 170

Bankowe tytuły egzekucyjne

W 2012 r. odnośnie należności gospodarczych Bank wystawił 183 bankowe tytuły egzekucyjne (BTE) na łączną kwotę 262,6 mln PLN (w przeliczeniu wg średniego kursu NBP z dnia 31.12.2012 r.), w tym:

- 181 BTE w PLN na łączną kwotę 245,8 mln PLN,
- 2 BTE w EUR na łączną kwotę 4,1 mln EUR.

Ponadto w 2012 roku Bank wystawił 13 059 bankowych tytułów egzekucyjnych dotyczących należności detalicznych oraz małych firm, na łączną kwotę 191,4 mln PLN (w przeliczeniu według kursu z dnia 31.12.2012 r.). Dodatkowo w 2012 roku Bank skierował do sądów 7 262 pozwów o wydanie nakazu zapłaty na kwotę 47,8 mln PLN.

(3f) Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy na dzień 31 grudnia 2012 r. (zaangażowanie brutto w tys. PLN):

Emitowane przez	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje	Razem
Skarb państwa	46 791	3 037 456	22	3 084 269
Bank Centralny	0	3 598 724	0	3 598 724
Pozostałe	0	113 578	32 344	145 922
- notowane	0	0	138	138
- nie notowane	0	113 578	32 206	145 784
Razem	46 791	6 749 758	32 366	6 828 915

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy na dzień 31 grudnia 2011 r. (zaangażowanie brutto w tys. PLN):

Emitowane przez	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje	Razem
Skarb państwa	316 250	1 927 780	24	2 244 054
Bank Centralny	0	1 099 887	0	1 099 887
Pozostałe	0	104 840	36 034	140 874
- notowane	0	0	1 996	1 996
- nie notowane	0	104 840	34 038	138 878
Razem	316 250	3 132 507	36 058	3 484 815

(3g) Przewłaszczone zabezpieczenia

W 2012 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu przewłaszczenia bezpośrednio przez dawkę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty przewłaszczenia oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika).

Powyższe powoduje, że realizowany tryb zaspokajania nie jest ewidencjonowany w bilansie Banku w pozycji Aktywa trwałe do zbycia.

Jednocześnie spółka zależna od Banku - Millennium Leasing, dokonuje przejęcia środków trwałych będących przedmiotem leasingu i prowadzi aktywne działania w celu ich zbycia. Dane o wartości tych aktywów i ich zmianach w okresie sprawozdawczym przedstawione są w nocie (23) „Aktywa trwałe do zbycia” skonsolidowanego bilansu Grupy.

(3h) Polityka w zakresie spisywania należności

Ekspozycje kredytowe, dla których Grupa nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości dla wierzytelności pochodzących z terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywają w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych działań prawnych i windykacyjnych.

Najczęściej Grupa spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi:

- bezskutecznego postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- uzyskania potwierdzenia braku szans na zaspokojenie ze środków masy upadłościowej;
- wyczerpania możliwości prowadzenia egzekucji wobec dłużnika głównego i innych osób zobowiązanych (np. dawców zabezpieczeń).

(3i) Koncentracja ryzyk aktywów finansowych z ekspozycją na ryzyko kredytowe**Sektory przemysłu**

Poniższa tabela przedstawia podział głównych kategorii ekspozycji kredytowych Grupy z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

wg stanu na 31.12.2012	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne(*)	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	1 392 424	0	0	0	0	0	0	0	1 392 424
Kredyty i pożyczki dla klientów	372 908	3 751 990	2 225 179	1 257 807	590 688	27 392 947	3 411 458	2 466 850	41 469 827
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	22	27	0	0	46 791	0	0	89	46 929
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	863 393	14 832	1 020	10 187	0	0	0	3 855	893 287
Inwestycyjne papiery wartościowe	1 930	16 539	6 910	27	6 749 780	0	0	6 800	6 781 986
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	17 469	0	0	0	0	0	0	0	17 469
RAZEM	2 648 146	3 783 388	2 233 109	1 268 021	7 387 259	27 392 947	3 411 458	2 477 594	50 601 922

wg stanu na 31.12.2011	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne(*)	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	2 660 374	0	0	0	0	0	0	0	2 660 374
Kredyty i pożyczki dla klientów	494 172	4 112 092	2 271 698	1 338 848	833 559	28 410 931	3 246 262	1 842 144	42 549 706
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	10	51	1 824	0	316 250	0	0	112	318 246
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	511 812	17 029	2 324	250	0	0	0	10 800	542 215
Inwestycyjne papiery wartościowe	1 667	16 539	8 200	29	3 132 531	0	0	7 603	3 166 569
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przysiężeniem odkupu	2 209	0	0	0	0	0	0	0	2 209
RAZEM	3 670 244	4 145 710	2 284 045	1 339 127	4 282 340	28 410 931	3 246 262	1 860 660	49 239 319

(*) - w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty samochodowe, kredyty w rachunku bieżącym, kredyty na zakup akcji

4) RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Grupy wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Miary oceny ryzyka rynkowego

Pomiar ryzyka rynkowego w Grupie pozwala na monitorowanie wszystkich możliwych typów ryzyka, to jest: ryzyka ogólnego (w tym ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji), ryzyka nieliniowego, ryzyka szczególnego, jak i cen towarów. W 2012 roku, ryzyko cen akcji, ryzyko nieliniowe oraz ryzyko cen towarów nie występowało w Grupie bądź było nieistotne.

Pomiar każdego z typów ryzyka odbywa się indywidualnie przy pomocy odpowiednich modeli, a następnie wyniki integrowane są w całkowite ryzyko rynkowe bez uwzględnienia efektu dywersyfikacji między czterema typami ryzyka (najgorszy scenariusz).

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyk rynkowych (ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji) jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać w portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Obliczenie VaR w Grupie jest dokonywane na podstawie analitycznej aproksymacji, określonej w metodologii opracowanej przez firmę RiskMetrics (1996). Wartość narażona na ryzyko jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przedział jednostronny). Zgodnie z przyjętą metodologią zmienność związana z każdym czynnikiem ryzyka rynkowego uwzględnionym w modelu (jak i korelacje występującymi między nimi) estymuje się za pomocą metody EWMA (ang. exponentially weighted moving average) wykorzystując dane historyczne z ostatniego roku oraz parametr starzenia się informacji na poziomie 0.94. Metoda ta przypisuje większą wagę historycznym warunkom rynkowym obserwowanym w niedawnym okresie, tym samym zapewniając bardziej poprawne oddanie bieżących warunków rynkowych.

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należyta ocena ryzyk rynkowych z zastosowaniem modelu VaR (ryzyko nieliniowe, cen towarów i ryzyko szczególne) wprowadzono odpowiednie zasady pomiaru tych ryzyk. Ryzyko nieliniowe mierzone jest według wewnętrznej metodologii, która jest zgodna z metodologią VaR - przyjmując się ten sam okres utrzymania jak i poziom ufności. Ryzyko szczególne i ryzyko cen towarów mierzone jest według metody standardowej, zgodnie z regulacjami nadzorczymi (Bazylea II) uwzględniając zmianę okresu utrzymania pozycji.

Pomiar ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: adekwatność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

Równolegle do metody VaR portfele handlowe są poddawane szeregowi scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nie ujętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych:

- równoległe przesunięcia krzywych dochodowości,
- bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości,
- wahania zmienności stóp procentowych,
- wahania kursów wymiany,
- wahania marż na swapach walutowych oraz walutowo-procentowych,
- niekorzystne scenariusze historyczne.

Proces kalkulacji VaR jest prowadzony z zastosowaniem oprogramowania opracowanego na bazie technologii sieci internetowej. Zapewnia to dostęp w trybie bieżącym do wartości zagrożonej ryzykiem w każdym obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym.

VaR stosuje się jako miarę w ocenie ryzyk poniesionych na pozycjach w Księdze Handlowej, jak i Bankowej. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (VaR) na tle obowiązujących limitów jest raportowana codziennie do wszystkich obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i nadzorowanie ryzykiem rynkowym w Grupie. W czerwcu 2012 roku limity na ryzyko rynkowe podległy rewizji (aktualizacja funduszy własnych Grupy oraz kursu walutowego EUR/PLN).

Wskaźniki VaR ukazane w poniższej tabeli odzwierciedlają łączną ekspozycję na ryzyko rynkowe w Banku, to jest łącznie dla Księgi Handlowej i Księgi Bankowej, gdzie ekspozycja w 2012 r. kształtowała się średnio na poziomie ok. 21,52 mln zł. Efekt dywersyfikacji dotyczy ryzyka ogólnego i odzwierciedla korelacje między jego składnikami. Niski poziom efektu dywersyfikacji wynika z faktu, że ryzyko rynkowe w Banku stanowi przede wszystkim ryzyko stopy procentowej. Liczby w Tabeli zawierają także ekspozycje na ryzyko rynkowe generowane w podmiotach zależnych, jako że Bank zarządza ryzykiem rynkowym na poziomie centralnym.

Miary VaR w Banku dla ryzyka rynkowego (tys. zł) :

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2012
Ryzyko całkowite	19 925	21 518	44 503	11 419	11 419
Ryzyko ogólne	16 912	18 742	41 833	8 399	8 399
VaR stopy procentowej	16 871	18 726	41 832	8 397	8 397
Ryzyko kursowe	94	274	2 367	11	18
Ryzyko cen akcji	0	3	280	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,3%				0,2%
Ryzyko nieliniowe	0	0	0	0	0
Ryzyko cen towarów	0	0	0	0	0
Ryzyko szczególne	2 790	2 774	3 121	2 641	3 020

Ekspozycje w 2011 roku wynosiły odpowiednio (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku)				
	Koniec grudnia 2010	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2011
Ryzyko całkowite	11 979	15 826	25 980	8 495	19 925
Ryzyko ogólne	9 247	13 023	23 106	5 752	16 912
VaR stopy procentowej	9 264	13 041	23 774	5 764	16 871
Ryzyko kursowe	152	515	6 847	9	94
Ryzyko cen akcji	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	2%				0,3%
Ryzyko nieliniowe	22	7	57	0	0
Ryzyko cen towarów	0	0	0	0	0
Ryzyko szczególne	2 710	2 796	2 982	2 680	2 790

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na Księgę Handlową i Bankową oraz na typy ryzyka przedstawione są w tabelach poniżej (tys. zł):

Księga Bankowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2012
Ryzyko całkowite	18 464	19 399	38 608	11 764	11 764
Ryzyko ogólne	15 694	16 640	35 953	8 760	8 760
VaR stopy procentowej	15 665	16 640	35 953	8 760	8 760
Ryzyko kursowe	58	1	64	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,2%				0,0%

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku)				
	Koniec grudnia 2010	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2011
Ryzyko całkowite	11 097	12 539	19 275	7 378	18 464
Ryzyko ogólne	8 389	9 763	16 385	4 672	15 694
VaR stopy procentowej	8 389	9 760	16 385	4 672	15 665
Ryzyko kursowe	0	10	88	0	58
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,2%

Księga Handlowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2012
Ryzyko całkowite	2 371	4 331	8 593	1 563	2 676
Ryzyko ogólne	2 127	4 314	8 570	1 546	2 661
VaR stopy procentowej	2 121	4 296	8 631	1 504	2 665
Ryzyko kursowe	36	273	2 367	11	18
Efekt dywersyfikacji	1,4%				0,8%

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2011 roku)				
	Koniec grudnia 2010	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2011
Ryzyko całkowite	4 258	5 901	11 200	1 551	2 371
Ryzyko ogólne	4 235	5 874	11 190	1 536	2 127
VaR stopy procentowej	4 248	5 833	11 818	1 540	2 121
Ryzyko kursowe	152	510	6 847	9	36
Efekt dywersyfikacji	3,9%				1,4%

W 2012 roku nie odnotowano przekroczeń limitów na całkowite ryzyko rynkowe ani w Księdze Bankowej ani w Księdze Handlowej. W ciągu kilku dni grudnia 2012 roku łączna ekspozycja na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w obszarze ALM (Księga Bankowa) była utrzymywana powyżej limitu dla tego obszaru zarządzania ze względu na wzrost obserwowanej zmienności stóp rynkowych, wynikającej z obniżenia referencyjnej stopy procentowej NBP (dwie obniżki w IV kwartale 2012; obie o 25 bp), jak również zmiany strategii zabezpieczającej ryzyko stopy procentowej.

Wszystkie przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

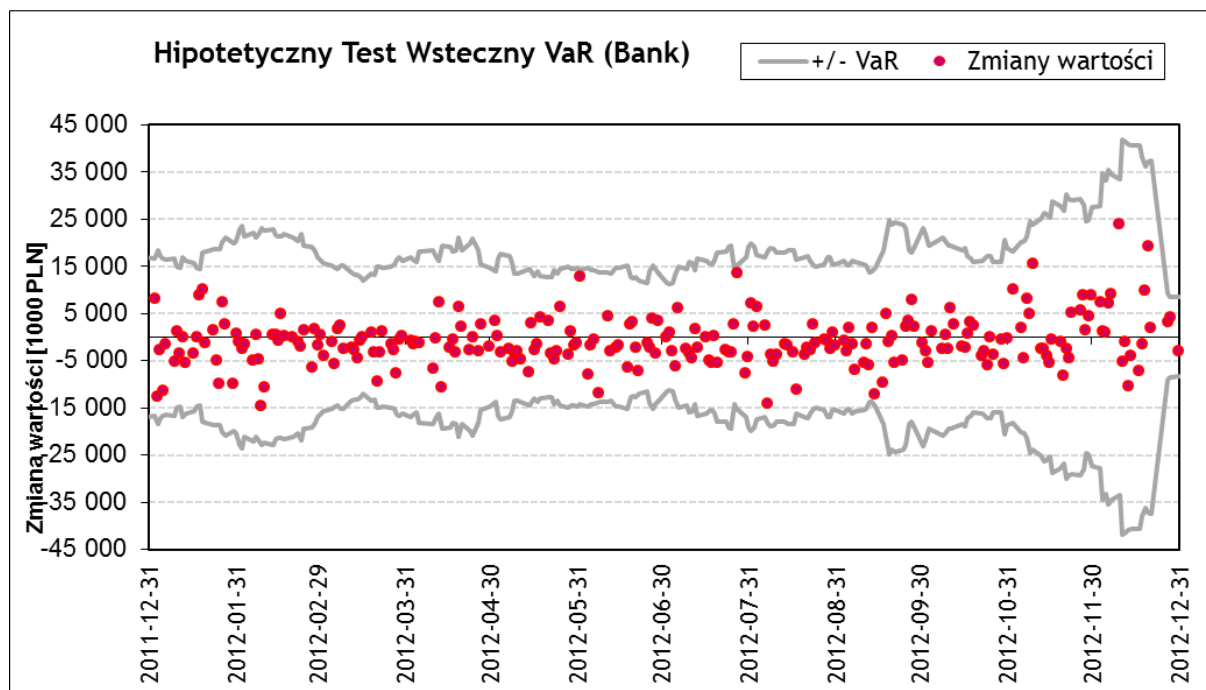
Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego. Ryzyko walutowe uwzględnia wszystkie pozycje wymiany walutowej Grupy. Otwarte pozycje dozwolone są jedynie w Portfelach Handlowych.

Kształtowanie się całkowitej pozycji walutowej (na koniec dnia) w Portfelu Handlowym przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2012	25 890	2 246	65 228	9 155
2011	16 208	1 635	61 390	3 112

W procesie testowania wstecznego modelu VaR nie odnotowano żadnych przekroczeń w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy.

Ryzyko rynkowe - test wsteczny VaR

Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości portfeli obciążonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze (ujawnia się jedynie maksymalne, negatywne oddziaływanie).

Zgodnie z zasadami przyjętymi przez Grupę indykatoryjne limity dla wyników testów warunków skrajnych są dwa razy wyższe od limitów dla dziennego zarządzania ryzykiem rynkowym.

W przypadku Księgi Bankowej, w celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przeprowadzana jest analiza wrażliwości portfeli niehandlowych, natomiast w celu jego łagodzenia stosuje się strategię zabezpieczającą. Bank przeprowadza comiesięczny transfer ryzyka z obszaru Komercyjnego z Księgi Bankowej do obszarów, w których ryzykiem zarządza się na poziomie operacyjnym (tzn. ALM oraz Finansowania). Transakcje takie mają charakter makrozabezpieczeń.

Bank stosuje strategię zabezpieczającą przed ryzykiem stopy procentowej, które związane jest z portfelami kredytów na stałą stopę, a szczególnie z portfelem kredytów konsumpcyjnych i portfelem leasingowym. Do sierpnia 2012 roku, portfel kredytów gotówkowych był częściowo zabezpieczony amortyzowanymi transakcjami IRS i włączony do rachunkowości zabezpieczeń. Obecnie naturalne zabezpieczenie tego portfela stanowią rachunki bieżące oraz depozyty na stałą stopę.

Na koniec grudnia 2012 roku wartość BPV dla Księgi Bankowej wynosiła ok. 22 mln zł.

Wrażliwość Księgi Bankowej na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

BPV Księgi Bankowej	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2012	(13 459)	(58 639)	23 421	21 683
2011	5 676	(16 698)	24 422	5 332

5) RYZYKO PŁYNNOŚCI

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Grupy.

W podmiotach zależnych ekspozycje na ryzyko płynności nie występowały, ponieważ Bank zarządza ryzykiem płynności na poziomie centralnym.

Głównym źródłem finansowania pozostają duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. W 2012 roku baza depozytowa pozostawała w dodatnim trendzie i pod koniec 2012 była na poziomie ponad 41.4 mld zł, dzięki atrakcyjnej ofercie i skutecznej kampanii marketingowej.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2012 roku nieznacznie spadła w porównaniu do 2011 roku i wyniosła odpowiednio 3,4% oraz 9,6% (w grudniu 2011 roku odpowiednio 4,5% oraz 9,8%).

Płynność w walutach obcych Grupa zapewnia dzięki denominowanym w walucie pożyczkom bilateralnym, jak również długowi podporządkowanemu oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. Bank uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych w różnych analizowanych wariantach ryzyka płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

W 2012 r. Bank uruchomił ostatnią transzę pożyczki średnioterminowej na łączną kwotę 100 mln euro z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EIB) (dopełnienie uruchomionych w grudniu 2010 transz na kwotę 31,2 mln euro) oraz przedłużył o kolejny rok transakcję 200 mln euro kredytu stand-by z Millennium BCP. Dodatkowo, w grudniu 2012 r. nowa umowa kredytowa została zawarta z EBRD jako zwiększenie programu PolSEFF (projekty wykorzystania energii). Wpłata 60 mln zł nastąpiła w styczniu 2013 roku, a spłata za 4 lata.

W 2012 roku, wzrost poziomu długoterminowych stabilnych źródeł finansowania miał miejsce również dzięki emisji obligacji własnych Banku. W 2012 roku wyemitował nowe obligacje strukturyzowane (ok. 165 mln PLN), a w 4 kwartale 2012 r. Bank przeprowadził dwie prywatne emisje 3-letnich obligacji dla dużych polskich inwestorów instytucjonalnych na łączną kwotę 350 mln zł.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Grupy jest realizowana z zastosowaniem zarówno wskaźników określonych przez Organy Nadzoru, jak i inne wewnętrzne miary, dla których także zdefiniowano limity ekspozycji.

Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Grupy w krótkich horyzontach czasowych (do 3 miesięcy) jest sprawdzane codziennie na podstawie dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Mierzą one maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłyby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych odpowiednio na datę spot lub okres 3-miesięczny.

Wyliczenie tych wskaźników polega na dodawaniu do pozycji płynnościowej analizowanego dnia szacowanych przyszłych przepływów środków pieniężnych dla każdego dnia z ustalonego horyzontu czasowego (data spot lub 3 miesiące) w zakresie transakcji, w których zawarciu pośredniczą obszary rynkowe. Dodawana jest także kwota aktywów z uznanego za wysoce płynny portfela papierów wartościowych Banku, co prowadzi do ustalenia luki płynności zakumulowanej na każdy dzień badanego okresu.

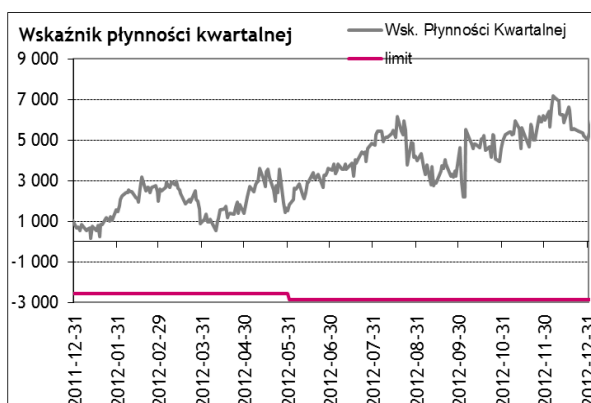
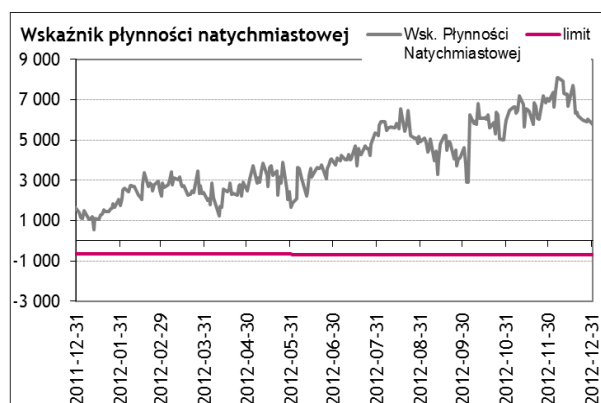
Dane te są raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie pozycją płynnościową i są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji. W trakcie roku wskaźniki te były znacznie powyżej minimalnych limitów.

Bieżące wskaźniki płynności

mln PLN

31.12.2012				
	Wysokopłynne aktywa	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	5 543	5 796	5 006	5 883
Limit minimalny		(713)	(2 853)	2 000

31.12.2011				
	Wysokopłynne aktywa	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	933	1 677	1 041	3 698
Limit minimalny		(636)	(2 544)	2 000

Bank monitoruje płynność na bazie wewnętrznych miar płynności, uwzględniając również wpływ kursów walutowych na sytuację płynnościową.

Ponadto Grupa stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). Bezpieczny poziom, przyjęty w Grupie w zakresie relacji niedoboru płynności dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat, odpowiada 25% sumy bilansowej.

W 2012 r. wszystkie luki płynności były utrzymywane na poziomach wyraźnie przewyższających limity, zarówno w warunkach normalnych jak i dla scenariuszy testów warunków skrajnych.

Grupa opracowała narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności, określające scenariusze warunków skrajnych, w których luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (m.in. biorące pod uwagę wycofanie lokat, opóźnienia w spłatach kredytów, gorszą płynność rynku wtórnego papierów wartościowych, najwyższe koszty finansowania - założenie najgorszych zaobserwowanych w Banku marż na depozytach, równoległe przesunięcia krzywej dochodowości czy deprecjację złotego).

Urealniona luka płynności (mln PLN)	31.12.2012					
	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lata	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	14 412	3 359	5 209	4 498	6 340	30 878
Urealnione pasywa bilansowe	7 401	1 401	1 372	1 103	1 770	47 694
Luka bilansowa	7 011	1 958	3 837	3 395	4 570	(16 817)
Skumulowana luka bilansowa	7 011	8 969	12 806	16 201	20 771	3 954
Urealnione aktywa pozabilansowe	339	286	260	214	287	297
Urealnione pasywa pozabilansowe	(885)	(219)	(273)	(157)	(277)	(319)
Luka pozabilansowa	(546)	67	(13)	57	10	(22)
Luka ogółem	6 464	2 025	3 824	3 452	4 580	(16 838)
Skumulowana luka ogółem	6 464	8 490	12 314	15 766	20 346	3 507

Urealniona luka płynności (mln PLN)	31.12.2011					
	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lata	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	13 138	3 451	4 561	4 439	6 901	35 424
Urealnione pasywa bilansowe	7 821	1 684	985	493	1 718	44 580
Luka bilansowa	5 317	1 768	3 576	3 946	5 182	(9 156)
Skumulowana luka bilansowa	5 317	7 085	10 661	14 607	19 790	10 634
Urealnione aktywa pozabilansowe	385	307	482	346	441	779
Urealnione pasywa pozabilansowe	(1 131)	(327)	(508)	(339)	(442)	(824)
Luka pozabilansowa	(746)	(19)	(26)	8	0	(45)
Luka ogółem	4 571	1 749	3 551	3 953	5 182	(9 201)
Skumulowana luka ogółem	4 571	6 320	9 871	13 824	19 006	9 805

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane co najmniej kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Grupy oraz zapewnić zdolność Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych.

Wyniki testów warunków skrajnych pokazują, że nawet w sytuacji zrealizowania niekorzystnych scenariuszy wskaźniki płynności pozostaną powyżej ustalonych limitów.

Grupa dysponuje procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku), aktualizowany kwartalnie. Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności.

6) RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne jest zdefiniowane jako ryzyko straty wynikające z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, działań ludzi lub systemów bądź też ze zdarzeń zewnętrznych. W tej definicji mieści się ryzyko prawne, natomiast ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji traktowane są jako oddzielne kategorie ryzyka. Ryzyko operacyjne objawia się w każdym aspekcie działalności organizacji i jest jej nieodłączną częścią.

Rok 2012 był kolejnym rokiem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe. Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem określa poszczególne szczeble zarządzania, zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności. Kluczową rolę w codziennej działalności Grupy odgrywają właściciele zdefiniowanych procesów biznesowych i wspomagających. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu najtrafniej identyfikuje i ogranicza występujące zagrożenia.

Każdą decyzję, dotyczącą kroków mających na celu optymalizację ryzyka operacyjnego, poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści.

Wyższym szczeblem zarządzania ryzykiem jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego obszar działania dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych w więcej niż jednym procesie. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania poprzez:

- gromadzenie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- samoocenę ryzyka operacyjnego w poszczególnych procesach,
- analizę i monitorowanie wskaźników ryzyka.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi w narzędziu informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zdarzenia te poddawane są analizie odnośnie przyczyn powstania i możliwości zmniejszenia skutków, oraz zastosowania działania prewencyjnego. W systemie informatycznym zdarzenia przypisywane są do konkretnej kategorii ryzyka i konkretnego procesu, co następnie jest m.in. elementem raportowania oraz walidacji samooceny ryzyka. Wewnętrzna baza zdarzeń ryzyka spełnia również wymogi jakościowe i ilościowe stosowania metod zaawansowanych wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Badanie samooceny ryzyka operacyjnego zostało przeprowadzone łącznie z przeglądem procesów, polegającym na ocenie skuteczności przyjętych rozwiązań do spełniania wymogów Klientów i partnerów biznesowych w zakresie jakości obsługi oraz optymalizacji kosztowej. Przyjęta metodologia odnośnie samooceny ryzyka i kontroli pozwoliła ocenić poziom ryzyka w danym procesie, przy uwzględnieniu istniejących kontroli, w oparciu o przyjęte scenariusze. Dla oceny poziomów ryzyka powyżej przyjętego progu tolerancji zostały zaproponowane, wdrożone i są monitorowane działania zapobiegawcze.

W trakcie badania samooceny ryzyka i kontroli poddane zostały analizie również wskaźniki wydajności, a w tym również wskaźniki ryzyka zdefiniowane dla każdego procesu. Kluczowe osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizację zadań w poszczególnych procesach tak zdefiniowały i dostosowały wskaźniki, aby były one najlepszymi predyktorami zbliżających się zagrożeń. Bieżące monitorowanie wskaźników służy zwiększeniu efektywności i wydajności przebiegu procesów oraz skutecznej kontroli ryzyka na poziomie poszczególnych działań w procesach.

Informacja na temat ryzyka operacyjnego jest włączona w sprawozdawczość zarządczą wysokiego szczebla konsolidującą informacje o działaniu poszczególnych procesów.

Biorąc pod uwagę stopień rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz skalę i profil swojej działalności, Grupa wylicza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne przy zastosowaniu Metody Standardowej.

IX. SEGMENTY OPERACYJNE

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

a) Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze kredytowym głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturalne. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

b) Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

c) Bankowość Inwestycyjna i Skarbowa

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

d) Niealokowane (Pozostałe) aktywa i pasywa oraz przychody i koszty

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego zostało zaprezentowane tylko na poziomie Grupy.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany, jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarbu i Bankowości Inwestycyjnej są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po załokowaniu do segmentów komercyjnych.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres 1.01.2012 - 31.12.2012 w tys. PLN	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Razem Grupa BM
Wynik z tytułu odsetek	1 021 299	280 993	(141 109)	1 161 183
przychody odsetkowe zewnętrzne	1 502 563	680 164	937 657	3 120 385
koszty odsetkowe zewnętrzne	(1 098 567)	(661 116)	(199 519)	(1 959 202)
Wynik odsetkowy zewnętrzny	403 996	19 048	738 138	1 161 183
przychody odsetkowe wewnętrzne	1 179 753	641 931	(1 821 684)	0
koszty odsetkowe wewnętrzne	(562 449)	(379 987)	942 437	0
Wynik odsetkowy wewnętrzny	617 303	261 944	(879 248)	0
Wynik z tytułu prowizji	413 341	124 941	7 755	546 037
Dywidendy, Pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	90 138	49 854	103 844	243 836
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	10 831	(13 306)	4 043	1 568
Przychody operacyjne razem	1 535 609	442 482	(25 466)	1 952 624
Koszty osobowe	(402 089)	(126 899)	(29 291)	(558 278)
Koszty administracyjne	(398 655)	(75 306)	(33 020)	(506 980)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(92 889)	(162 268)	16 937	(238 221)
Amortyzacja	(48 861)	(5 767)	(761)	(55 388)
Koszty operacyjne razem	(942 494)	(370 240)	(46 134)	(1 358 867)
Wynik operacyjny	593 115	72 242	(71 601)	593 756
Udział w wynikach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	0	0	2 198	2 198
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	593 115	72 242	(69 403)	595 954
Podatek dochodowy				(123 773)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				472 181

BILANS wg stanu na 31.12.2012 w tys. PLN	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Razem Grupa BM
Aktywa				
Aktywa segmentu	31 760 787	13 352 546	7 629 166	52 742 499
Aktywa alokowane do segmentu	2 091 660	1 659 972	(3 751 632)	0
Razem	33 852 447	15 012 518	3 877 534	52 742 499
Pasywa				
Pasywa segmentu	29 752 952	13 599 181	4 566 197	47 918 329
Pasywa alokowane do segmentu	2 664 045	152 205	(2 816 250)	0
Kapitały alokowane do segmentu	1 435 451	1 261 132	2 127 588	4 824 170
Razem	33 852 447	15 012 518	3 877 534	52 742 499

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za okres 1.01.2011 - 31.12.2011 w tys. PLN	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Razem Grupa BM
Wynik z tytułu odsetek	1 021 705	264 603	(144 418)	1 141 891
przychody odsetkowe zewnętrzne	1 348 490	585 722	785 708	2 719 920
koszty odsetkowe zewnętrzne	(856 964)	(512 650)	(208 415)	(1 578 029)
Wynik odsetkowy zewnętrzny	491 526	73 071	577 293	1 141 891
przychody odsetkowe wewnętrzne	989 671	490 406	(1 480 077)	0
koszty odsetkowe wewnętrzne	(459 492)	(298 874)	758 366	0
Wynik odsetkowy wewnętrzny	530 179	191 532	(721 711)	0
Wynik z tytułu prowizji	423 843	120 406	17 503	561 753
Dywidendy, Pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	91 292	51 906	54 906	198 103
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(4 330)	(12 184)	3 911	(12 603)
Przychody operacyjne razem	1 532 510	424 731	(68 098)	1 889 143
Koszty osobowe	(383 433)	(123 381)	(33 357)	(540 171)
Koszty administracyjne	(409 108)	(79 807)	(30 159)	(519 075)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(103 007)	(80 040)	9 270	(173 777)
Amortyzacja	(55 061)	(7 983)	(1 788)	(64 833)
Koszty operacyjne razem	(950 610)	(291 211)	(56 035)	(1 297 855)
Wynik operacyjny	581 900	133 520	(124 133)	591 288
Udział w wynikach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	0	0	(232)	(232)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	581 900	133 520	(124 365)	591 056
Podatek dochodowy				(124 591)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				466 464

BILANS wg stanu na 31.12.2011 w tys. PLN	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Skarbcowa i Inwestycyjna	Razem Grupa BM
Aktywa				
Aktywa segmentu	29 727 878	13 538 125	7 572 096	50 838 099
Aktywa alokowane do segmentu	3 403 840	1 180 685	(4 584 525)	0
Razem	33 131 718	14 718 810	2 987 571	50 838 099
Pasywa				
Pasywa segmentu	27 971 468	13 447 209	4 833 182	46 251 859
Pasywa alokowane do segmentu	2 287 224	173 654	(2 460 878)	0
Kapitały alokowane do segmentu	2 873 026	1 097 947	615 267	4 586 240
Razem	33 131 718	14 718 810	2 987 571	50 838 099

X. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanymi w roku 2012 wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

1) TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

	31.12.2012	31.12.2011
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	2 605	248 655
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
Pozostałe aktywa	45	105
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków	206 150	74 971
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	299 795
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	63	91
Instrumenty pochodne zabezpieczające	133 578	304 263
Pozostałe zobowiązania	165	469

	1.01-31.12.2012	1.01-31.12.2011
Przychody z tytułu:		
Odsetek	100 390	105 633
Prowizji	143	0
Instrumentów pochodnych netto	0	3 463
Pozostałe operacyjne netto	877	1 999
Koszty z tytułu:		
Odsetek	24 693	53 410
Prowizji	2 831	5 710
Instrumentów pochodnych netto	5 785	0
Działania	4 339	4 300

	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania warunkowe	933 638	986 570
- udzielone	105 448	103 210
- otrzymane	828 190	883 360
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	1 740 865	5 361 126

2) TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2012 r. (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	788,0	145,0
- w tym limit niewykorzystany	731,7	121,6
Kredyty i pożyczki hipoteczne	3 116,0	-
Czynne gwarancje	-	-

Grupa świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2012 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	4 268	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	423	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	95 565	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 2	2 608	Personalne z Osobą Nadzorującą

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2011 r. (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	1 198,0	165,0
- w tym limit niewykorzystany	702,9	143,3
Kredyty i pożyczki hipoteczne	3 576,3	-
Czynne gwarancje	-	-

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2011 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	5 868	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	455	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 3	1 382	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	170 611	Personalne z Osobą Nadzorującą

3) INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Rachunek Zysków i Strat Grupy został obciążony kosztami z tytułu wynagrodzeń (w tym utworzonych rezerw na wypłatę premii) i korzyści na rzecz osób zarządzających wg poniższego zestawienia (w tys. zł):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2012	19 582,4	1 598,1	21 180,5
2011	18 773,9	1 589,6	20 363,5

Korzyści stanowią głównie koszty akomodacji zagranicznych Członków Zarządu. Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli należą do kategorii świadczeń krótkoterminowych.

W 2012 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (dane w tys. zł):

Rok	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2012	1 980,1
2011	1 669,2

W 2012 r. członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

XI. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa. W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych.

Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczane zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków (umowa strukturyzowana)

Jest to transakcja, na którą składa się jednoczesne nabycie długoterminowej zero kuponowej obligacji oraz zaciągnięcie długoterminowej pożyczki stało procentowej od emitenta obligacji.

Wartość godziwa obu stron transakcji została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nią przepływów finansowych w terminie zapadalności/wymagalności przy zastosowaniu bieżącej stopy zero kuponowej oraz marży przeskalowanej w celu dostosowania do bieżącego poziomu stóp rynkowych.

Pozostałe należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez terminu zapadalności oraz o krótkich terminach zapadalności, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmienneo-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym długim terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe. W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo został uwzględniony, istotny w tym przypadku, efekt wcześniejszej spłaty.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności poniżej 3 miesięcy została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności równym 3 lub więcej miesięcy została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną. W tabeli przedstawiono jedynie część związaną z ceną obligacji, bez uwzględnienia ceny opcji.

Zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 31 grudnia 2012 roku (tys. zł):

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	1 392 424	1 446 903
Kredyty i pożyczki udzielone klientom *	18	40 232 240	38 686 940

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	2 491 745	2 549 452
Zobowiązania wobec klientów	29	41 434 077	41 445 995
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	900 016	910 707
Zobowiązania podporządkowane	35	613 610	607 159

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych w związku ze wzrostem kosztów refinansowania tych pozycji. Począwszy od 2008 roku polskie Banki podniosły marże dla nowo udzielonych kredytów, aby odpowiednio zrekompensować wzrost ryzyka wynikający z pogarszającej się zdolności kredytowej klientów. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank podnosi marże, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku (tys. zł):

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	2 660 374	2 700 032
Kredyty i pożyczki udzielone klientom *	18	41 332 337	40 338 424

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	2 084 456	2 142 727
Zobowiązania wobec klientów	29	35 395 147	35 394 421
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	1 141 007	1 129 520
Zobowiązania podporządkowane	35	911 988	906 290

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2012

	nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			520 540	76 520
- papiery dłużne		46 791		
- akcje i udziały		138		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		277 812	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		3 037 728	3 598 724	113 578
- akcje i udziały				1 074
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			389 792	77 781
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28		1 115 202	

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2011

	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			339 529	59 725
- papiery dłużne		316 250		
- akcje i udziały		1 966		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		130 636	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		1 927 780	1 099 887	104 840
- akcje i udziały				1 088
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			518 212	56 003
Instrumenty pochodne zabezpieczające	28		2 298 099	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w roku 2012 przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł.):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Opcje walutowe	Obligacje komunalne	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2012	46 778	(43 108)	52	104 840	1 088
Rozliczenie/sprzedaż/zakup	14 929	(20 105)	(52)	7 813	(10)
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym naliczenie odsetek)	1 672	(1 427)	0	925	(4)
Stan na 31 grudnia 2012	63 379	(64 640)	0	113 578	1 074

XII. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 r., w których spółki Grupy występowały w roli pozwanej lub powoda przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych wynosiła 548,3 mln zł. Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanej wynosiła 342,2 mln zł, a łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 206,1 mln zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wielkość rezerw utworzonych przez Grupę na roszczenia sporne wynosiła 22,3 miliona złotych.

Poniżej zaprezentowano opisy największych, zdaniem emitenta, spraw toczących się z udziałem jednostek Grupy, w podziale na trzy kategorie, klasyfikacji dokonano w oparciu o charakter toczonych postępowań. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w Rozdziale XIII punkt 12 „Podatek dochodowy”.

Postępowania związane z terminowymi operacjami finansowymi

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank był stroną 42 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 32 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 10 jako powód. Zgodnie z najlepszą wiedzą Banku, łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach wynosiła 379,4 mln zł. Najwyższa jednostkowa wartość przedmiotu sporu wynosiła 71,1 mln zł.

Największe postępowanie sądowe związane z terminowymi operacjami finansowymi, w którym spółka Grupy jest pozwany:

Powód: osoba prawna

Wartość przedmiotu sporu: 71 065 496 zł

Przedmiot: Roszczenie o zwrot kwot należnych z tytułu rozliczenia opcji walutowych oraz o odszkodowanie z tytułu strat i utraconych korzyści.

Stan sprawy: Bank otrzymał pozew w styczniu 2011 r. - odpowiedź na pozew została złożona w terminie. W sprawie odbyły się 3 rozprawy - przesłuchano świadków, zarówno ze strony Banku jak i powoda. Nastąpiła zmiana sędziego. Sprawa znajduje się na wstępnym etapie rozpoznania. Brak terminu rozprawy.

Rokowania sprawy: Grupa pozytywnie ocenia szanse procesowe Grupy na uzyskanie korzystnego rozstrzygnięcia.

Największe postępowanie sądowe, w których spółka Grupy jest pozwany, oprócz postępowań związanych z terminowymi operacjami finansowymi oraz postępowań toczonych z udziałem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK):

Powód: spółka akcyjna (w upadłości)

Wartość przedmiotu sporu: 49 075 504 zł

Przedmiot: uznanie za bezskuteczne:

- warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu pomiędzy spółką akcyjną z siedzibą w Świnoujściu, a spółką akcyjną z siedzibą w Sopocie;
- umowy sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu;
- trzech umów zwrotnego leasingu operacyjnego z dnia 18 czerwca 2002 roku.

Stan sprawy: Sprawa została zakończona prawomocnym orzeczeniem sądu II instancji na korzyść Millennium Leasing sp. z o. o.

Powód wniósł nadzwyczajny środek zaskarżenia tj. skargę kasacyjną, której odpis został doręczony pełnomocnikowi Millennium Leasing sp. z o.o. w dniu 27 września 2012 r. W dniu 11 października 2012 r. pełnomocnik Millennium Leasing sp. z o. o. złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. W sprawie nie wyznaczono terminu posiedzenia sądu w sprawie przyjęcia lub odmowy przyjęcia rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez powoda.

Według szacunków Grupy, bez względu na werdykt, jaki wyda sąd, nie istnieje potrzeba tworzenia jakichkolwiek rezerw, a jedyne ewentualne skutki finansowe dla Grupy ograniczają się do ponoszonych kosztów sądowych.

Postępowanie sądowe, toczne z udziałem Prezesa UOKiK,

Postępowanie dotyczące ustalania opłaty „interchange” w związku z transakcjami dokonywanymi kartami Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom - emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie to dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku przedsiębiorcom nienależącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie.

W dniu 29 grudnia 2006 r. Prezes UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał zaniechanie ich stosowania, jednocześnie nakładając m. in. na Bank karę pieniężną w wysokości 12 158 370 PLN. W dniu 19 stycznia 2007 r. Bank wniósł odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. W dniu 25 sierpnia 2008 r. SOKiK wydał postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie zaskarżonej decyzji w punkcie dotyczącym nakazu zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty „interchange”.

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 r. SOKiK zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nie stwierdził stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na uczestniczeniu przez banki uczestników postępowania (w tym Banku) w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług outsourcingowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty „interchange” pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W dniu 12 stycznia 2009 r. Prezes UOKiK złożył apelację od tego wyroku. Odpowiedź na apelację została złożona przez Bank w dniu 13 lutego 2009 r.

Na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2010 r. Sąd Apelacyjny uchylił korzystny dla banków wyrok SOKiK z listopada 2008 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez SOKiK. W dniu 9 lutego 2012 r., odbyło się posiedzenie na którym Sąd uwzględnił wniosek pełnomocnika Banku i odroczył termin kolejnej rozprawy na dzień 24 kwietnia 2012 r., a następnie na dzień 8 maja 2012 r. W dn. 8 maja 2012 r. Sąd wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania, na które w dn. 29 maja 2012 r. Bank wniósł zażalenie. Sąd Apelacyjny w Warszawie w dniu 25 października 2012 r., wydał postanowienie mocą którego uwzględnił zażalenie. Brak terminu kolejnej rozprawy.

Postępowanie dotyczące postanowień zawartych w Ogólnych Warunkach Umowy (OWU) IKE

W dniu 28 grudnia 2012 r. Bank otrzymał Decyzję Prezesa UOKiK z dnia 28 grudnia 2012 r., w której stwierdzono naruszenie przez Bank zbiorowych interesów konsumentów, zakazano stosowania zarzucanych praktyk oraz nałożono na Bank kary pieniężne w łącznej wysokości 2 857 389 PLN. UOKiK zarzucił Bankowi:

- w okresie od 24 kwietnia 2011 r. do 1 września 2011 r. Bank stosował OWU IKE, który nie zawierał postanowień o przesłankach zmiany OWU IKE oraz w okresie od 1 kwietnia 2011 r. do 1 kwietnia 2012 r. Bank stosował OWU IKE, w których nie zamieszczono postanowień o odpowiedzialności za prawidłowe i terminowe przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych;
- Bank dokonał zmiany OWU IKE we wrześniu 2011 r. oraz w kwietniu 2012 r. tylko w stosunku do nowych klientów, nie zmieniając starych umów.

Bank w dniu 11 stycznia 2013 r. złożył odwołanie od Decyzji.

SKONSOLIDOWANE POZYCJE POZABILANSOWE

	31.12.2012	31.12.2011
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	7 821 938	10 036 027
Zobowiązania udzielone:	6 909 179	8 695 495
a) finansowe	5 610 721	6 641 320
b) gwarancyjne	1 298 458	2 054 175
Zobowiązania otrzymane:	912 759	1 340 532
a) finansowe	817 640	883 360
b) gwarancyjne	95 119	457 172

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwą do poniesienia przez Grupę straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Grupa tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej.

Strukturę podmiotową wszystkich zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych przedstawia poniższa tabela:

Klient - sektor, kwoty w mln zł.	31.12.2012	31.12.2011
sektor finansowy	95,1	69,6
sektor niefinansowy (firmy)	1 189,4	1 958,1
sektor budżetowy	9,5	25,5
osoby fizyczne	4,4	1,0
Razem	1 298,4	2 054,2

Gwarancje, poręczenia i awale udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, w mln zł	31.12.2012	31.12.2011
Czynne gwarancje, poręczenia i awale	917,5	1 238,2
Poręczenia kredytów udzielonych ze środków EFRWP*	1,7	2,8
Linie na gwarancje i poręczenia	395,7	829,2
Razem, brutto	1 314,9	2 070,2
Odpis z tytułu utraty wartości	(16,5)	(16,0)
Razem, netto	1 298,4	2 054,2

* - Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej

Strukturę zobowiązań udzielonych z tytułu gwarancji, poręczeń i awalów wg poszczególnych kryteriów przedstawiają poniższe zestawienia (w tys. zł.):

Według walut	31.12.2012	31.12.2011
PLN	759 960	1 113 635
Waluty obce	157 538	124 578
RAZEM	917 498	1 238 213

Według rodzaju zobowiązania	31.12.2012		31.12.2011	
	Ilość sztuk	Wartość	Ilość sztuk	Wartość
Awal	0	0	1	1 050
Gwarancja	2 779	904 186	2 739	1 226 813
Poręczenie	2	79	2	86
Regwarancja	38	13 233	8	10 264
RAZEM	2 819	917 498	2 750	1 238 213

Według przedmiotu zobowiązania	31.12.2012			31.12.2011		
	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość
dobrego wykonania kontraktu	2 006	71,16%	619 094	1 936	70,40%	809 888
zapłaty czynszu	251	8,90%	37 652	238	8,65%	39 810
terminowej zapłaty za towar lub usługę	222	7,88%	110 514	229	8,33%	120 557
przetargowa	247	8,76%	68 602	223	8,11%	48 268
inne	24	0,85%	5 779	56	2,04%	10 250
zwrotu zaliczki	40	1,42%	60 619	49	1,78%	196 600
celna	23	0,82%	10 898	17	0,62%	11 665
spłaty kredytu bankowego lub pożyczki	6	0,21%	4 340	2	0,07%	1 175
RAZEM	2 819	100,00%	917 498	2 750	100,00%	1 238 213

XIII. NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wartości prezentowane w notach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Przychody odsetkowe i przychody o podobnym charakterze obejmujące:		
Środki w banku centralnym	61 429	52 367
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	10 183	20 046
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 038 076	1 837 411
Transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	12 008	11 067
Instrumenty pochodne zabezpieczające	684 714	589 218
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (dłużne papiery wartościowe)	17 557	21 561
Inwestycyjne papiery wartościowe	296 418	188 250
Razem:	3 120 385	2 719 920

W linii „Instrumenty pochodne zabezpieczające” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony **w nocie (17)**

Przychody odsetkowe za rok 2012 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 105 303 tys. zł (odpowiednio dla danych porównywalnych za rok 2011 kwota tych odsetek wynosiła 119 339 tys. zł). Niniejsze przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto uwzględniające dokonane odpisy z tytułu utraty wartości.

2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Koszty odsetek i podobne koszty obejmujące:		
Depozyty bankowe	(17 227)	(8 835)
Kredyty i pożyczki od banków	(60 400)	(74 679)
Transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(58 445)	(57 545)
Zobowiązania wobec klientów	(1 767 244)	(1 359 184)
Zobowiązania podporządkowane	(17 880)	(31 593)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(36 877)	(44 607)
Inne	(1 128)	(1 586)
Razem:	(1 959 202)	(1 578 029)

3) PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI**3a. Przychody z tytułu opłat i prowizji**

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Prowizje za prowadzenie rachunków	92 852	111 228
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	39 650	42 832
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	68 293	63 518
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	16 934	18 604
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	210 597	187 456
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	73 059	71 063
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	52 210	39 796
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	18 852	31 749
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	68 681	69 680
Pozostałe prowizje	14 538	11 003
Razem:	655 666	646 930

3b. Koszty z tytułu opłat i prowizji

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Prowizje za prowadzenie rachunków	(1 832)	(1 635)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(1 437)	(3 178)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(16 525)	(18 493)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(76 384)	(43 153)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(4 136)	(6 000)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(3 806)	(3 214)
Pozostałe prowizje	(5 509)	(9 504)
Razem:	(109 629)	(85 177)

4) PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	1	6
Inwestycyjne papiery wartościowe	4 012	1 948
Razem:	4 013	1 954

W roku 2012 jako przychody z dywidend z inwestycyjnych papierów wartościowych ujęto zysk z tytułu likwidacji spółki zależnej BBG Finance BV w kwocie 2 084 tys. zł.

5) WYNIK Z INWESTYCYJNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH

5a. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Operacje instrumentami dłużnymi	25 361	2 489
Operacje instrumentami kapitałowymi i jednostkami uczestnictwa	1	5 930
Razem:	25 362	8 419

5b. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Operacje papierami wartościowymi	4 222	(12 112)
Operacje instrumentami pochodnymi	53 487	88 737
Wynik z rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, w tym:	(337)	(427)
- wynik z instrumentów zabezpieczających	(7 896)	(4 451)
- wynik z pozycji zabezpieczanej	7 559	4 024
Wynik z pozycji wymiany	159 879	113 685
Koszty operacji finansowych	(2 790)	(2 152)
Razem:	214 461	187 731

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

Kategoria ta obejmuje instrumenty kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, w chwili obecnej Grupa nie korzysta z możliwości wyznaczenia innych instrumentów finansowych jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (tzw. fair value option).

6) POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	19 951	9 434
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych do zbycia	126	139
Odszkodowania, kary i grzywny - otrzymane	12 361	9 714
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	1 423	550
Przychody związane z działalnością windykacyjną	1 611	1 400
Przychody leasingu	3 384	5 200
Pozostałe	18 239	22 721
Razem:	57 096	49 156

7) KOSZTY DZIAŁANIA

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Koszty pracownicze:	(558 278)	(540 171)
Wynagrodzenia (w tym premie)	(467 736)	(456 639)
Narzuty na wynagrodzenia	(73 435)	(63 730)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(17 107)	(19 802)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(1 567)	(1 491)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	(1 055)	(3 941)
- pozostałe	(14 485)	(14 370)
Koszty ogólnie - administracyjne:	(506 980)	(519 075)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(41 392)	(52 225)
Koszty związane z konserwacją oprogramowania i usługami informatycznymi	(22 428)	(21 214)
Koszty wynajmu	(187 198)	(184 316)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(25 253)	(26 504)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(21 791)	(20 671)
Koszty łączności i informatyki	(58 303)	(66 144)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(16 929)	(17 564)
Podatki i opłaty różne	(19 390)	(18 793)
Koszty KIR	(3 362)	(2 999)
Koszty PFRON	(5 793)	(6 030)
Koszty BFG	(34 450)	(30 766)
Koszty Nadzoru Finansowego	(4 458)	(4 753)
Pozostałe	(66 231)	(67 095)
Razem:	(1 065 258)	(1 059 246)

8) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(237 804)	(166 315)
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(671 795)	(599 103)
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	408 005	419 043
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	1 837	4 053
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	24 149	9 692
Z tytułu odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	0	0
- Utworzenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(238)	(7 998)
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(17 149)	(17 226)
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	16 911	9 228
Razem:	(238 042)	(174 313)

9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Majątku trwałego	46	(62)
Pozostałe aktywa	(224)	598
Razem:	(179)	536

10) AMORTYZACJA

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Rzeczowych aktywów trwałych	(45 857)	(55 894)
Wartości niematerialnych i prawnych	(9 531)	(8 939)
Razem:	(55 388)	(64 833)

11) POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	(9 271)	(7 663)
Strata ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych do zbycia	(49)	(225)
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	(2 348)	(3 861)
Rezerwy utworzone na roszczenia sporne	(10 462)	(11 468)
Koszty związane z działalnością leasingową	(10 234)	(9 364)
Przekazane darowizny	(370)	(330)
Koszty związane z windykacją	(18 432)	(19 579)
Koszty z tytułu wpłat do systemu rekompensat	(304)	(387)
Pozostałe	(4 059)	(8 882)
Razem:	(55 528)	(61 760)

12) PODATEK DOCHODOWY

12a. Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Bieżący podatek	(144 749)	(127 584)
Bieżący rok	(147 019)	(127 584)
Korekta lat ubiegłych	2 270	0
Podatek odroczony	20 977	3 009
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	19 941	5 977
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	1 036	(2 968)
Należność / (Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	(2)	(16)
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(123 773)	(124 592)

12b. Efektywna stawka podatkowa

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Wynik finansowy brutto	595 954	591 056
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(113 231)	(112 300)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(12 811)	(12 275)
- Przychody niepodlegające opodatkowaniu	1 288	2 145
Przychody z tytułu dywidend	362	477
Rozwiązanie pozostałych rezerw	431	0
Pozostałe	495	1 668
- Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(14 099)	(14 420)
Strata na zbyciu wierzytelności	(4 099)	(3 789)
Składka PFRON	(1 101)	(1 145)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(1 695)	(971)
Koszty postępowań sądowych	(1 330)	(2 116)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 20.000 Euro	(1 133)	(1 111)
Pozostałe	(4 741)	(5 288)
Korekta zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	2 270	0
Należność / (Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	(2)	(16)
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(123 773)	(124 592)

12c. Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	31.12.2012	31.12.2011
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(8 147)	652
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	39 671	(24 077)
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	31 524	(23 425)

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych. Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Postępowania kontrolne Urzędu Kontroli Skarbowej

Kontrola podatkowa w spółce Millennium Leasing Sp. z o.o.

W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Urząd Kontroli Skarbowej w spółce Millennium Leasing Sp. z o.o. w 2011 r., została zakwestionowana poprawność wyliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2006 w łącznej kwocie 11,4 mln zł, w tym z tytułu zaniżonego zobowiązania podatkowego za okres 1.01 - 31.08.2006 - 4,8 mln zł oraz z tytułu zawyżonej straty podatkowej za okres 1.09 - 31.12.2006 - 6,6 mln zł. Z tego tytułu Spółka wpłaciła do Urzędu Skarbowego kwotę 16,7 mln zł, a Urząd Skarbowy dokonał zwrotu 9,8 miliona złotych z tej kwoty do czasu zakończenia postępowania. Spółka nie zgodziła się ze stanowiskiem organu podatkowego a wydane przez organ podatkowy decyzje zostały zaskarżone przez Spółkę do sądu administracyjnego. W drugim kwartale roku 2012 spółka utworzyła rezerwę w kwocie 2,95 miliona złotych na pokrycie ewentualnych zobowiązań podatkowych. Wojewódzki Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. przychylił się do skargi spółki i uchylił zaskarżoną decyzję dot. okresu podatkowego 01.01.- 31.08.2006 r. Organowi podatkowemu przysługuje prawo wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku WSA. Na dzień 31 grudnia 2012 r. Zarząd podtrzymuje ocenę prawidłowości rozliczenia podatkowego za 2006 rok utrzymując saldo rezerwy na niezmiennym poziomie.

Postępowanie kontrolne w Banku Millennium S.A.

W następstwie kontroli skarbowej przeprowadzonej w Banku w roku 2011 Urząd Kontroli Skarbowej zakwestionował prawidłowość rozliczenia podatku dochodowego za rok 2005, mającego swe konsekwencje dla kolejnych lat podatkowych. Bank stojąc na stanowisku uznającym prawidłowość dokonanego przez siebie rozliczenia podatku, uznał jednak za celowe podjęcie kroków proceduralnych polegających na: (i) korekcie rozliczeń za lata 2005-2010, (ii) uiszczeniu (w listopadzie 2011 r.) kwestionowanej należności 69 mln zł (celem uniknięcia ryzyka obciążenia odsetkowego) i (iii) wystąpieniu o zwrot ww. kwoty do organu skarbowego. W rezultacie tych działań, Bank uzyskał w dniu 30 stycznia 2012 r. zwrot istotnej części wpłaconej kwoty (66 mln zł). Jednocześnie organ skarbowy podtrzymał negatywne dla Banku stanowisko w sprawie. Wskutek rozbieżnych stanowisk Banku i władz skarbowych, toczą się obecnie w szczególności wyliczone poniżej postępowania odwoławcze, mające swe źródło w opisanym wyżej stanie faktycznym:

1/ postępowanie przed Izłą Skarbową wywołane odwołaniem Banku od decyzji wydanej przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej (I instancja) określającej stratę podatkową Banku w CIT za 2005 r.,

2/ postępowanie odwoławcze Banku od decyzji Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego wymiarowej w zakresie podatku CIT za rok 2006,

3/ postępowanie odwoławcze Banku od decyzji Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego określających zobowiązania podatkowe za rok 2007 i 2008 oraz odmowy stwierdzenia nadpłaty za rok 2007 i 2008.

Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego Zarząd całkowicie podtrzymuje prawidłowość dokonanego rozliczenia podatkowego. W ocenie Banku ustalenia postępowania kontrolnego UKS są bezzasadne i należy się spodziewać pozytywnego dla Banku rozstrzygnięcia opisaną kwestii. Pozytywną dla Banku projekcję co do ostatecznego rozstrzygnięcia potwierdza doradca zewnętrzny doradca podatkowy.

W konsekwencji, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. nie utworzono rezerwy dotyczącej kwestionowanej kwoty rozliczenia podatkowego. Ostateczne rozstrzygnięcie opisaną kwestii zależne jest od dalszych decyzji organów podatkowych oraz wyniku postępowań sądowych.

13) ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Zysk po opodatkowaniu	472 181	466 464
Średnia ważona liczba akcji własnych w okresie	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk na jedną akcję	0,39	0,38

Zysk na jedną akcję został wyliczony poprzez podzielenie zysku netto za okres przez średnią ważoną liczbę akcji. Jednocześnie nie zaistniała konieczność dokonania odrębnej kalkulacji rozwodnionego zysku na akcję (metodologia liczenia w przypadku braku instrumentów rozwodniających jest analogiczna jak w przypadku zysku na akcję; w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję).

14) KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM**14a. Kasa, środki w Banku Centralnym**

	31.12.2012	31.12.2011
Gotówka	664 891	631 372
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	1 800 709	1 386 138
Inne środki pieniężne	278	288
Razem:	2 465 879	2 017 798

Bank był zobowiązany do utrzymywania w okresie od 31 grudnia 2012 r. do 30 stycznia 2013 r. w NBP na rachunku bieżącym Banku średniego salda o wartości 1 540 107 tys. zł (średnia arytmetyczna stanów środków na rachunku bieżącym w NBP ze wszystkich dni okresu rezerwowego).

Oprocentowanie środków na rachunku rezerwy obowiązkowej stanowi 0,9 stopy redyskonta i w powyższym okresie wyniosło 4,05 % (do 9 stycznia 2013) oraz 3,825 % (od 10 stycznia 2013).

14b. Kasa, środki w Banku Centralnym - wg struktury walutowej

	31.12.2012	31.12.2011
W walucie polskiej	1 991 304	1 764 605
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	474 575	253 193
- waluta: USD	39 006	38 319
- waluta: EUR	327 074	117 961
- waluta: CHF	26 390	34 155
- waluta: GBP	34 239	26 410
- pozostałe waluty	47 866	36 348
Razem:	2 465 879	2 017 798

15) LOKATY W INNYCH BANKACH ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE INNYM BANKOM**15a. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom**

	31.12.2012	31.12.2011
Rachunki bieżące	211 004	141 933
Lokaty w innych bankach	741 452	2 112 215
Kredyty i pożyczki udzielone	435 657	402 152
Inne	0	5
Odsetki	4 311	4 069
Razem należności brutto	1 392 424	2 660 374
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0
Należności od banków netto	1 392 424	2 660 374

15b. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom
wg terminów zapadalności

	31.12.2012	31.12.2011
rachunki bieżące	211 004	141 933
do 1 miesiąca	741 452	2 112 220
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	0
powyżej 1 roku do 5 lat	435 657	402 152
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Odsetki	4 311	4 069
Razem należności brutto	1 392 424	2 660 374

15c. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom
wg struktury walutowej

	31.12.2012	31.12.2011
W walucie polskiej	452 182	671 370
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	940 242	1 989 004
- waluta: USD	115 776	35 920
- waluta: EUR	739 760	1 848 010
- waluta: CHF	22 828	19 534
- waluta: JPY	20 657	14 973
- waluta: GBP	16 187	21 120
- pozostałe waluty	25 034	49 448
Razem należności brutto	1 392 424	2 660 374

15d. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu	0	0
Zmiana w okresie	0	0
Stan na koniec okresu	0	0

16) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU) ORAZ KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ

16a. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe	46 791	316 250
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	46 791	316 250
a) bony	436	0
b) obligacje	46 355	316 250
Instrumenty kapitałowe	138	1 996
Kwotowane na aktywnym rynku	138	1 996
a) podmiotów finansowych	0	0
b) podmiotów niefinansowych	138	1 996
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	18 414	12 325
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	597 060	399 254
Razem	662 404	729 825

16b. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	643 989	717 500
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	18 414	12 325
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	0	0
Razem	662 404	729 825

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w Rozdziale XIV.3).

16c. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat wg wartości bilansowej

	31.12.2012	31.12.2011
o stałej stopie procentowej	37 227	288 423
o zmiennej stopie procentowej	9 564	27 827
Razem	46 791	316 250

16d. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) według terminów zapadalności

	31.12.2012	31.12.2011
do 1 miesiąca	3 893	46 723
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 265	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	4 970	156 812
powyżej 1 roku do 5 lat	25 648	103 939
powyżej 5 lat	11 016	8 776
Razem	46 791	316 250

16e. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych i instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	318 246	981 291
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	46 344 982	142 995 740
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(46 616 813)	(143 659 645)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	514	860
Stan na koniec okresu	46 929	318 246

Nota 16 f / Nota 27 Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2012

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	5 253 878	14 894 030	10 709 220	85 712	439 378	353 666
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	1 800 000	3 800 000	0	(1 733)	4 101	5 834
Swapy na stopę procentową (IRS)	3 424 475	11 055 974	10 602 237	89 075	434 244	345 169
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcja, volatility swap, swap z opcją walutową	29 403	38 056	106 984	(1 630)	1 033	2 663
2. Walutowe instrumenty pochodne*	8 363 571	8 401 420	467 352	45 036	81 162	36 126
Kontrakty walutowe	894 160	437 792	185 403	3 848	13 468	9 620
Swapy walutowe	6 360 172	10 804	136 404	21 645	40 551	18 906
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	1 109 239	7 952 825	145 546	19 543	27 143	7 600
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	288 498	1 178 541	272 117	(64 640)	0	64 640
Opcje wbudowane w depozyty	235 798	1 021 048	62 346	(38 725)	0	38 725
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	52 700	157 493	209 771	(25 915)	0	25 915
4. Opcje na indeksy	301 325	1 308 071	337 510	63 379	76 520	13 141
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	14 207 272	25 782 062	11 786 200	129 487	597 060	467 573
Wycena pozycji bilansowych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej					18 414	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						0

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

Nota 16 g / Nota 27 Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2011

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	5 828 492	8 221 506	8 681 383	2 039	256 334	254 295
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	1 600 000	700 000	0	658	780	122
Swapy na stopę procentową (IRS)	4 228 492	7 491 169	8 605 731	7 725	255 073	247 347
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcja, volatility swap, swap z opcją walutową	0	30 337	75 652	(6 345)	481	6 826
2. Walutowe instrumenty pochodne*	13 351 827	730 658	1 460 995	(172 581)	82 086	254 666
Kontrakty walutowe	1 689 413	351 370	134 005	(759)	12 474	13 234
Swapy walutowe	11 240 550	372 357	0	(151 902)	65 426	217 329
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	421 865	0	1 326 990	(19 919)	4 133	24 052
Opcje walutowe	0	6 931	0	0	52	52
3. Instrumenty wbudowane	227 928	649 041	583 712	(43 108)	0	43 108
Opcje wbudowane w depozyty	219 720	590 841	242 265	(24 163)	0	24 163
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	8 208	58 200	341 447	(18 945)	0	18 945
4. Opcje na indeksy	276 853	697 991	586 012	47 939	60 834	12 896
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	19 685 100	10 299 196	11 312 102	(165 711)	399 254	564 965
Wycena pozycji bilansowych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej					12 325	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						9 250

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIELAJĄCE

Grupa stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

1. Zabezpieczenie wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych;
2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych;
3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych;
4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych.

Począwszy od 1 stycznia 2006 Grupa ustanowiła pierwsze formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych. Należy zaznaczyć, iż od momentu wdrożenia MSSF, zgodnie z MSR 39, efekt wyceny wszelkich instrumentów pochodnych nie zaklasyfikowanych i nie będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi, prezentowany jest w wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. Stosowanie takiej metodologii skutkowało brakiem spójności w sposobie prezentacji instrumentów finansowych w Rachunku zysków i strat. Wynik odsetkowy na transakcjach instrumentami pochodnymi zawierającymi w celu zabezpieczenia płynności w walutach obcych z ekonomicznego punktu widzenia stanowi składnik marży odsetkowej (pozwala dopasować przychód odsetkowy z tytułu udzielenia kredytów walutowych z kosztem finansowania wynikającym z portfela depozytów złotych). Wdrożenie formalnej rachunkowości zabezpieczeń umożliwiło prezentację części przedmiotowych transakcji w Rachunku zysków i strat zgodnie z ich ekonomicznym sensem.

Bank na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego i instrumentu zabezpieczającego.

W roku 2012 Grupa zastosowała rachunkowość zabezpieczeń do poniższych relacji:

	1. Zabezpieczenie wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych	2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych wynikającego ze zmiany komponentu stóp procentowych (marży).	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złotowe kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Portfel stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfel zmiennoprocentowych należności walutowych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje CIRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Korekta do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w Rachunku zysków i strat jako Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany; odsetki od pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Pozostałe rodzaje rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Grupę:

	3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych	4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez depozyty złotowe stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych wpływów i wydatków walutowych z tytułu zmian kursu walutowego poprzez ich zamianę na przepływy złotowe.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych.	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych wpływów i wydatków walutowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje CIRS	Transakcje FX Forward
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest jako Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny.

W roku 2012 Grupa zaprzestała stosowania dwóch relacji zabezpieczających:

- zabezpieczenia wartości godziwej portfela długoterminowych pożyczek konsumpcyjnych,
- zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych.

17a / 28. Rachunkowość zabezpieczeń

Wg stanu na 31.12.2012	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka (*)
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty CIRS	0	0	895 673	(84 986)	0	84 986	6 034
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	7 074 348	5 680 740	27 999 009	(725 856)	271 840	997 696	x
Kontrakty IRS	0	270 000	0	2 157	2 157	0	x
Kontrakty Forward	62 678	188 651	346 507	(28 705)	3 815	32 520	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	7 137 026	6 139 391	29 241 188	(837 390)	277 812	1 115 202	x

(*) Korekta prezentowana jest dla czynnych relacji zabezpieczających.

Wg stanu na 31.12.2011	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty IRS	1 047	242 361	1 157 080	(19 841)	195	20 036	12 325
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	2 985 885	6 458 508	26 826 634	(1 986 978)	89 392	2 076 369	x
Kontrakty FX SWAP	6 210 676	5 321 754	0	(88 359)	41 050	129 409	x
Kontrakty forward	65 212	196 209	625 364	(72 285)	0	72 285	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	9 262 820	12 218 832	28 609 078	(2 167 463)	130 636	2 298 099	x

17b. Rachunkowość zabezpieczeń z tytułu przepływów środków pieniężnych

Relacja zabezpieczająca	Maksymalny termin wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana
Zabezpieczenie wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych	24.03.2020
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych	06.11.2013
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych	06.06.2022
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych	15.06.2015

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2012 roku wyniosła -24,7 miliona złotych (w 2011 roku było to odpowiednio -4,6 miliona zł.).

18) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

18a. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone	36 843 032	37 984 890
- podmiotom gospodarczym	6 159 590	6 438 670
- klientom indywidualnym	29 869 616	30 699 165
- jednostkom budżetowym	813 826	847 055
Należności z tytułu kart płatniczych	777 919	822 652
- od podmiotów gospodarczych	38 110	29 066
- od klientów indywidualnych	739 809	793 586
Skupione wierzytelności	146 214	69 426
- podmiotów gospodarczych	130 859	7 055
- jednostek budżetowych	15 355	62 371
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	35 005	234
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	13 235	17 573
Należności z tytułu leasingu finansowego	3 367 716	3 397 143
Inne	2 288	1 509
Odsetki	284 417	256 279
Razem brutto	41 469 827	42 549 706
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 237 586)	(1 217 369)
Razem netto	40 232 240	41 332 337

18b. Jakość portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	41 469 826	42 549 706
- z rozpoznaną utratą wartości	2 110 563	2 104 134
- bez utraty wartości	39 359 263	40 445 572
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 237 586)	(1 217 369)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 045 565)	(1 028 290)
- na poniesione, ale jeszcze niezareportowane straty (IBNR)	(192 021)	(189 079)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	40 232 240	41 332 337

18c. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według metody szacunku utraty wartości

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	41 469 826	42 549 706
- wyceniane indywidualnie	1 125 031	1 134 557
- wyceniane portfelowo	40 344 795	41 415 149
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 237 586)	(1 217 369)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(470 393)	(440 667)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(767 193)	(776 702)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	40 232 240	41 332 337

18d. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według rodzaju klientów

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	41 469 826	42 549 706
- korporacyjnym	10 665 421	10 892 513
- indywidualnym	30 804 405	31 657 193
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 237 586)	(1 217 369)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(659 478)	(628 028)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(578 108)	(589 341)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	40 232 240	41 332 337

18e. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31.12.2012	31.12.2011
rachunki bieżące	2 385 812	2 399 137
do 1 miesiąca	492 116	540 239
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 179 947	958 140
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 365 337	3 414 444
powyżej 1 roku do 5 lat	9 801 824	10 177 778
powyżej 5 lat	23 083 177	24 007 869
dla których termin zapadalności upłynął	877 195	795 820
Odsetki	284 417	256 279
Razem brutto	41 469 826	42 549 706

18f. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg struktury walutowej

	31.12.2012	31.12.2011
W walucie polskiej	20 728 689	18 992 568
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	20 741 137	23 557 138
- waluta: USD	317 980	386 029
- waluta: EUR	1 086 917	1 124 153
- waluta: CHF	19 276 623	21 853 990
- waluta: JPY	59 346	192 775
pozostałe waluty	271	191
Razem brutto	41 469 826	42 549 706

18g. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	1 217 369	1 187 286
Zmiana w wartości rezerw:	20 217	30 082
Odpisy dokonane w okresie	671 795	599 103
Wartości spisane w ciężar odpisów	(158 742)	(114 239)
Odwrócenie odpisów w okresie	(408 005)	(419 043)
Sprzedaż wierzytelności	(70 545)	(61 657)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(15 407)	25 638
Inne	1 121	280
Stan na koniec okresu	1 237 586	1 217 369

18h. Należności z tytułu leasingu finansowego

	31.12.2012	31.12.2011
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	3 826 536	3 865 032
Niezrealizowane przychody finansowe	(458 820)	(467 889)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	3 367 716	3 397 143
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
Poniżej 1 roku	1 480 379	1 557 173
Od 1 roku do 5 lat	1 925 618	1 951 425
Powyżej 5 lat	420 539	356 434
Razem	3 826 536	3 865 032
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
Poniżej 1 roku	1 311 467	1 378 756
Od 1 roku do 5 lat	1 671 871	1 698 742
Powyżej 5 lat	384 378	319 645
Razem	3 367 716	3 397 143

19) INWESTYCYJNE AKTYWA FINANSOWE

19a. Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe	6 749 758	3 132 507
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	3 037 456	1 927 780
a) bony	0	0
b) obligacje	3 037 456	1 927 780
Papiery wartościowe banku centralnego	3 598 724	1 099 887
a) bony	3 598 724	1 099 887
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	113 578	104 840
a) notowane	0	0
b) nienotowane	113 578	104 840
Udziały i akcje w innych jednostkach	1 346	1 078
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	6 751 104	3 133 585
Instrumenty dostępne do sprzedaży notowane na giełdzie	3 037 749	1 927 780
Instrumenty dostępne do sprzedaży nienotowane na giełdzie	3 713 355	1 205 805

19b. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2012	31.12.2011
o stałej stopie procentowej	4 982 515	2 297 202
o zmiennej stopie procentowej	1 767 243	835 305
Razem	6 749 758	3 132 507

19c. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności

	31.12.2012	31.12.2011
do 1 miesiąca	3 598 725	1 118 739
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 641	884 046
powyżej 1 roku do 5 lat	2 186 724	1 084 371
powyżej 5 lat	953 669	45 351
Razem	6 749 758	3 132 507

19d. Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	3 133 585	4 508 428
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	181 255 403	80 717 860
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(177 684 199)	(82 076 922)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	46 309	(15 781)
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Inne	6	0
Stan na koniec okresu	6 751 104	3 133 585

19e. Inwestycje w jednostki podporządkowane

	31.12.2012	31.12.2011
Inwestycje w jednostki podporządkowane	13 352	11 155

19f. Zmiana stanu inwestycji w jednostki podporządkowane

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	11 155	12 000
- efekt wyceny metodą praw własności	2 197	(845)
Stan na koniec okresu	13 352	11 155

20) NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu

	31.12.2012	31.12.2011
a) od banków	0	0
b) od klientów	17 460	2 208
c) odsetki	9	1
Razem	17 469	2 209

21) RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

21a. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2012	31.12.2011
Środki trwałe:	171 210	193 364
- grunty	1 300	1 285
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	93 281	107 349
- urządzenia techniczne i maszyny	47 060	49 591
- środki transportu	22 520	21 860
- inne środki trwałe	7 049	13 279
Środki trwałe w budowie	13 432	18 983
Razem	184 642	212 347

21b. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2012 - 31.12.2012

	grunty	budynki, lokalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 285	353 790	238 493	33 292	98 440	18 983	744 283
b) zwiększenia (z tytułu)	15	5 438	12 365	7 227	2 717	13 864	41 626
- zakup	0	0	304	7 227	3	7 647	15 181
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	15	4 634	11 807	0	2 714	0	19 170
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	5 844	5 844
- inne	0	804	254	0	0	373	1 431
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	11 393	38 810	8 251	1 776	19 415	79 643
- sprzedaż	0	9 545	917	8 099	106	0	18 667
- likwidacja	0	1 550	37 838	0	605	0	39 993
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	19 214	19 214
- inne	0	297	55	152	1 065	201	1 769
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 300	347 836	212 049	32 268	99 381	13 433	706 266
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	222 947	188 902	11 432	83 785	0	507 066
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	12 439	(23 914)	(1 685)	7 172	0	(5 988)
- odpis bieżący (RZiS)	0	18 615	14 674	3 647	8 921	0	45 856
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(4 584)	(879)	(5 241)	(97)	0	(10 801)
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(1 351)	(37 679)	0	(587)	0	(39 617)
- inne	0	(241)	(30)	(90)	(1 065)	0	(1 426)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	235 386	164 988	9 747	90 957	0	501 078
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	23 494	0	0	1 376	0	24 870
- zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	0	4 325	0	0	0	0	4 325
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	19 169	0	0	1 376	0	20 545
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 300	93 281	47 060	22 520	7 049	13 433	184 642

21c. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2011 - 31.12.2011

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 856	355 352	290 717	32 456	111 917	8 452	800 750
b) zwiększenia (z tytułu)	14	3 335	6 380	10 898	529	20 563	41 718
- zakup	0	0	651	10 898	0	17 416	28 965
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	3 335	5 729	0	529	0	9 593
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	3 146	3 146
- inne	14	0	0	0	0	0	14
c) zmniejszenia (z tytułu)	585	4 897	58 604	10 062	14 006	10 031	98 185
- sprzedaż	66	553	2 990	9 886	450	0	13 945
- likwidacja	0	117	48 722	0	2 751	0	51 590
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	9 593	9 593
- rozliczenie inwentaryzacji	519	3 233	6 665	176	6 985	0	17 578
- inne	0	994	227	0	3 820	439	5 479
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 285	353 790	238 493	33 292	98 440	18 983	744 284
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	207 116	227 731	14 787	82 047	0	531 681
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	15 831	(38 829)	(3 355)	1 738	0	(24 614)
- odpis bieżący (RZiS)	0	20 297	19 214	4 390	11 993	0	55 894
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(472)	(2 948)	(7 569)	(437)	0	(11 425)
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(117)	(48 447)	0	(2 737)	0	(51 301)
- rozliczenie inwentaryzacji	0	(3 065)	(6 460)	(176)	(6 967)	0	(16 668)
- inne	0	(812)	(188)	0	(114)	0	(1 114)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	222 947	188 902	11 432	83 785	0	507 067
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	500	23 905	0	0	2 612	0	27 017
- zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	500	411	0	0	1 236	0	2 147
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	23 494	0	0	1 376	0	24 870
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 285	107 349	49 591	21 860	13 279	18 983	212 347

22) WARTOŚCI NIEMATERIALNE**22a. Wartości niematerialne**

	31.12.2012	31.12.2011
- koncesje, patenty, licencje, know-how i podobne wartości, w tym:	43 592	32 262
- oprogramowanie komputerowe	43 592	32 262
- inne wartości niematerialne	97	0
- zaliczki na wartości niematerialne	5	5
Wartości niematerialne, razem	43 694	32 267

22b. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2012 - 31.12.2012

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym: oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	23	429 327	219 207	4	5	429 359
b) zwiększenia (z tytułu)	0	21 174	21 174	97	169	21 440
- zakup	0	1 952	1 952	97	0	2 049
- rezerwa	0	9 160	9 160	0	0	9 160
- nakłady na wartości niematerialne	0	9 846	9 846	0	35	9 881
- przejęcie z inwestycji i zaliczek	0	169	169	0	0	169
- inne	0	46	46	0	134	180
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	318	318	0	169	488
- likwidacja	0	14	14	0	0	14
- rozliczenie z inwestycji i zaliczek	0	0	0	0	169	169
- inne	0	304	304	0	0	304
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23	450 182	240 062	101	5	450 311
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	23	393 077	182 957	4	0	393 104
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	9 525	9 525	0	0	9 525
- odpis bieżący (RZiS)	0	9 531	9 531	0	0	9 531
- likwidacja	0	(6)	(6)	0	0	(6)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	23	402 602	192 482	4	0	402 629
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	0	43 592	43 592	97	5	43 694

22c. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2011 - 31.12.2011

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koncesje, patenty, licencje, know how i podobne wartości, w tym: oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	23	431 609	221 489	4	180	431 817
b) zwiększenia (z tytułu)	0	10 970	10 970	0	0	10 970
- zakup	0	71	71	0	0	71
- rezerwa	0	4 050	4 050	0	0	4 050
- nakłady na wartości niematerialne	0	6 673	6 673	0	0	6 673
- przejęcie z inwestycji i zaliczek	0	176	176	0	0	176
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	13 252	13 252	0	176	13 428
- likwidacja	0	13 252	13 252	0	0	13 252
- rozliczenie z inwestycji i zaliczek	0	0	0	0	176	176
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23	429 327	219 207	4	5	429 359
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	23	397 395	187 275	4	0	397 422
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	(4 318)	(4 318)	0	0	(4 318)
- odpis bieżący (RZiS)	0	8 939	8 939	0	0	8 939
- likwidacja	0	(13 252)	(13 252)	0	0	(13 252)
- inne	0	(5)	(5)	0	0	(5)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	23	393 077	182 957	4	0	393 104
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 988	3 988	0	0	3 988
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	0	32 263	32 263	0	5	32 267

23) AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA**23a. Aktywa trwałe do zbycia za okres 01.01.2012 - 31.12.2012**

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	3 505	29 211	402	142	1 367	34 626
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(67)	(132)	(402)	0	(1 312)	(1 913)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	3 438	29 079	0	142	55	32 713
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	(223)	(7 527)	(369)	0	(1 367)	(9 486)
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	(208)	(3 572)	0	0	(14)	(3 794)
e) wartość na koniec okresu	3 282	21 684	33	142	0	25 140
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	46	369	0	1 312	1 726
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	46	0	0	0	46
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(67)	(86)	(33)	0	0	(187)
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	3 215	21 598	0	142	0	24 954

23b. Aktywa trwałe do zbycia za okres 01.01.2011 - 31.12.2011

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	123	533	402	148	0	1 206
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(67)	(132)	(402)	(6)	0	(607)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	56	401	0	142	0	599
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	3 382	28 678	0	(6)	1 367	33 420
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	(178)	(2 279)	0	0	(309)	(2 767)
e) wartość na koniec okresu	3 505	29 211	402	142	1 367	34 626
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	0	0	6	(1 312)	(1 306)
- sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(67)	(132)	(402)	0	(1 312)	(1 913)
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	3 438	29 079	0	142	55	32 713

W 2011 r. Grupa zakwalifikowała jako aktywa przeznaczone do sprzedaży trzy nieruchomości przejęte w wyniku wypowiedzenia umów leasingu. Przedmiotowe nieruchomości to grunty zabudowane budynkami o charakterze magazynowym i usługowym. Proces sprzedaży nieruchomości obejmuje intensywne działania akwizycyjne, w wyniku których pozyskiwane są oferty od pomiotów zainteresowanych zakupem oraz trwające procesy due diligence.

24) AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO**24a. Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**

	31.12.2012			31.12.2011		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	67 211	(11 488)	55 723	36 303	(43 468)	(7 165)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	359 735	(354 906)	4 829	704 399	(674 714)	29 685
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	87 170	(117 650)	(30 480)	86 083	(112 753)	(26 670)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	65 197	(79 150)	(13 953)	52 288	(78 780)	(26 492)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	98	(24 771)	(24 673)	1 266	(21 230)	(19 964)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	2 230	(1 304)	926	5 682	(4 228)	1 454
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	105 026	0	105 026	131 992	0	131 992
Świadczenia pracownicze	12 736	0	12 736	11 688	0	11 688
Rezerwy na koszty	18 116	0	18 116	15 709	0	15 709
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	39 671	(8 147)	31 524	652	(24 077)	(23 425)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 165	0	1 165	129	0	129
Pozostałe	7 570	(3 303)	4 267	31 873	(4 998)	26 875
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	765 925	(600 719)	165 206	1 078 064	(964 248)	113 816

24b. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2011	Korekta za lata ubiegłe*	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2012
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(7 165)		62 888		55 723
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	29 685		(24 856)		4 829
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(26 670)		(3 810)		(30 480)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(26 492)		12 539		(13 953)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(19 964)		(4 709)		(24 673)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	1 454		(528)		926
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	131 992		(26 966)		105 026
Świadczenia pracownicze	11 688		1 048		12 736
Rezerwy na przyszłe koszty	15 709		2 407		18 116
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	(23 425)			54 949	31 524
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	129		1 036		1 165
Pozostałe	26 875	(24 536)	1 928		4 267
Razem	113 816	(24 536)	20 977	54 949	165 206

* - rekasyfikacja pomiędzy odroczonym a bieżącym podatkiem dochodowym

24c. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2010	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2011
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	12 663	(19 828)		(7 165)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	25 987	3 698		29 685
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(14 586)	(12 084)		(26 670)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(35 820)	9 328		(26 492)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(16 974)	(2 990)		(19 964)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	(1 296)	2 749		1 454
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	135 004	(3 012)		131 992
Świadczenia pracownicze	10 725	963		11 688
Rezerwy na przyszłe koszty	7 855	7 854		15 709
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	11 788		(35 213)	(23 425)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	3 082	(2 953)		129
Pozostałe	7 586	19 288		26 875
Razem	146 014	3 013	(35 213)	113 816

24d. Zmiany podatku odroczonego

	1.01.2012 - 31.12.2012	1.01.2011 - 31.12.2011
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	62 888	(19 828)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(24 856)	3 698
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(3 810)	(12 084)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	12 539	9 328
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(4 709)	(2 990)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	(528)	2 749
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	(26 966)	(3 012)
Świadczenia pracownicze	1 048	963
Rezerwy na przyszłe koszty	2 407	7 854
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 036	(2 953)
Pozostałe	1 928	19 288
Zmiany z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik	20 977	3 013

Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	54 949	(35 213)
--	--------	----------

24e. Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2012	31.12.2011
Bezterminowo	9 612	9 612
Razem	9 612	9 612

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższej tabeli została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12 Grupa dokonała kompensaty aktywa z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	165 206	113 816
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
Razem	165 206	113 816

25) POZOSTAŁE AKTYWA

	31.12.2012	31.12.2011
Koszty do rozliczenia w czasie	31 819	28 401
Dochody do otrzymania	14 746	5 160
Rozliczenia międzybankowe	28 726	13 750
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	63 772	25 865
Należności od dłużników różnych	236 635	95 291
Rozrachunki publiczno-prawne	6 692	11 583
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	31 544	69 994
Pozostałe	88 489	86 586
Razem pozostałe aktywa, brutto	502 423	336 630
Rezerwy	(7 374)	(9 588)
Razem pozostałe aktywa, netto	495 049	327 042

26) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

26a. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2012	31.12.2011
W rachunku bieżącym	210 646	146 393
Depozyty terminowe	709 997	163 486
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 567 995	1 520 012
Odsetki	3 107	1 687
Razem	2 491 745	1 831 577

26b. Zobowiązania wobec banków wg terminów zapadalności

	31.12.2012	31.12.2011
rachunki bieżące	210 646	146 393
do 1 miesiąca	403 904	162 827
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	305 851	599
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	242	41
powyżej 1 roku do 5 lat	1 240 121	1 382 208
powyżej 5 lat	327 874	137 822
Odsetki	3 107	1 687
Razem	2 491 745	1 831 577

Saldo zobowiązań wobec banków o terminie zapadalności powyżej 5 lat wynika z zawartych przez Bank długoterminowych umów pożyczek z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym.

26c. Zobowiązania wobec banków wg struktury walutowej

	31.12.2012	31.12.2011
W walucie polskiej	950 949	608 509
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	1 540 796	1 223 069
- waluta: USD	30 045	25 150
- waluta: EUR	1 371 677	1 197 919
- waluta: CHF	136 298	0
- pozostałe waluty	2 776	0
Razem	2 491 745	1 831 577

Wzrost zobowiązań wobec banków wyrażonych w CHF według stanu na koniec grudnia 2012 wynikał z przyjętych lokat międzybankowych.

27) ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU)

	31.12.2012	31.12.2011
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	467 573	564 965
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	0	9 250
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	467 573	574 215

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w **nocie (16)**.

28) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE

Informacje zamieszczono w **nocie (17)** INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE.

29) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW**29a. Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej**

	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	26 017 955	23 013 040
Rachunki bieżące	9 910 438	7 341 102
Depozyty terminowe	15 747 647	15 354 993
Inne	116 399	124 686
Naliczone odsetki	243 471	192 259
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	13 189 987	12 893 059
Rachunki bieżące	3 449 535	3 069 164
Depozyty terminowe	9 439 749	9 549 544
Inne	245 143	215 016
Naliczone odsetki	55 561	59 334
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 226 136	1 521 737
Rachunki bieżące	851 063	714 708
Depozyty terminowe	1 322 798	770 357
Inne	45 858	34 093
Naliczone odsetki	6 417	2 579
Razem	41 434 077	37 427 835

29b. Zobowiązania wobec klientów wg terminów zapadalności

	31.12.2012	31.12.2011
rachunki bieżące	14 211 035	11 124 973
do 1 miesiąca	11 987 276	10 514 397
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 958 514	10 278 087
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	6 107 200	4 375 014
powyżej 1 roku do 5 lat	864 052	867 044
powyżej 5 lat	552	14 148
Odsetki	305 449	254 172
Razem	41 434 077	37 427 835

29c. Zobowiązania wobec klientów wg struktury walutowej

	31.12.2012	31.12.2011
W walucie polskiej	38 667 027	35 386 764
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	2 767 050	2 041 071
- waluta: USD	953 510	647 142
- waluta: EUR	1 644 339	1 277 447
- waluta: GBP	117 067	84 179
- waluta: CHF	36 874	26 195
pozostałe waluty	15 260	6 108
Razem	41 434 077	37 427 835

30) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	31.12.2012	31.12.2011
a) wobec Banku Centralnego	0	0
b) wobec pozostałych banków	0	1 099 422
c) wobec klientów	174 370	501 011
d) odsetki	418	6 195
Razem	174 788	1 606 628

31) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**31a. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych**

	31.12.2012	31.12.2011
Obligacje i bony dłużne	551 264	828 720
Bankowe papiery wartościowe	344 374	240 913
Odsetki	4 378	1 560
Razem	900 016	1 071 193

31b. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg terminów wymagalności

	31.12.2012	31.12.2011
do 1 miesiąca	21 775	349 383
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	69 744	47 712
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	209 895	217 421
powyżej 1 roku do 5 lat	594 224	455 117
powyżej 5 lat	0	0
Odsetki	4 378	1 560
Razem	900 016	1 071 193

31c. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	1 071 193	1 141 007
Zwiększenia, z tytułu:	1 611 420	2 504 394
- emisja bankowych papierów wartościowych	156 836	196 346
- emisja obligacji Banku	350 000	6 738
- emisja obligacji przez podmiot zależny	1 095 017	2 290 049
- naliczenie odsetek	9 566	11 260
Zmniejszenia, z tytułu:	(1 782 596)	(2 574 208)
- wykup obligacji w ramach transakcji sekurytyzacji portfela należności leasingowych	(244 325)	(360 311)
- wykup obligacji przez podmiot zależny	(1 400 000)	(2 021 050)
- wykup bankowych papierów wartościowych	(53 375)	(43 547)
- wykup obligacji Banku	(84 897)	(149 300)
Stan na koniec okresu	900 016	1 071 193

31d. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Obligacje i bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez Bank:

Wg stanu na 31.12.2012	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
BM_2013/02,A	12 533	2013-02-07,08	-
BM_2013/03,A,B,C,D	14 058	2013-03-04,5,6,7,8	-
BM_2013/04,A,B	4 736	2013-04-03,4,8	-
BM_2013/05,A,B,C	14 017	2013-05-08,9,10	-
BM_2013/06,A,B	10 379	2013-06-03,6,7	-
BM_2013/10,A	1 119	2013-10-07,8	-
BM_2014/01,A	6 215	2014-01-06,7	-
BM_2014/04	5 910	2014-04-04	-
BPW_2013/02	10 559	2013-02-04	-
BPW_2013/03	12 195	2013-03-04	-
BPW_2013/07,A,B	15 386	2013-07-08,9,31	-
BPW_2013/08	9 453	2013-08-02	-
BPW_2013/09,A	9 807	2013-09-09,30	-
BPW_2013/10,A	24 020	2013-10-04,31	-
BPW_2013/11,A,B	31 980	2013-11-04,29	-
BPW_2013/12,A	22 131	2013-12-02,31	-
BPW_2014/01,A	15 589	2014-01-03,31	-
BPW_2014/04,A	13 593	2014-04-02,30	-
BPW_2014/05	6 209	2014-05-02	-
BPW_2014/06	12 614	2014-06-02	-
BPW_2014/07,A,B	36 450	2014-07-03,30,31	-
BPW_2014/09,A,B,C	26 866	2014-09-03	-
BPW_2015/01,A	6 170	2015-01-05,30	-
BPW_2015/03	6 875	2015-03-04	-
BPW_2015/04,A,B,C	34 629	2015-04-01,29	-
BPW_2015/06,A	11 079	2015-06-03	-
BPW_2015/07	16 563	2015-07-01	-
BPW_2015/09,A	10 406	2015-09-30	-
BPW_2015/11	6 744	2015-11-30	-
BPW_2015/12,A	5 058	2015-12-31	-
BKMO_051015B	254 183	2015-10-05	-
BKMO_281215A	100 063	2015-12-28	-
RAZEM	767 586		

W przypadku obligacji (BM) i bankowych papierów wartościowych (BPW) wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności. Dla pozostałych obligacji (BKMO) odsetki są naliczane od wartości obligacji i płatne w okresach półrocznych. Na dzień 31.12.2012 r. ich saldo wyniosło 4 246 tys. PLN.

Obligacje wyemitowane w procesie sekurytyzacji portfela należności leasingowych:

Wg stanu na 31.12.2012	Wartość bilansowa	Warunki oprocentowania	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	41 988	4,54%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	55 122	4,54%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Mezzanine Bond	35 320	6,43%	2016-12-20	-
RAZEM	132 430			

31e. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Obligacje i bankowe papiery Wartościowe wyemitowane przez Bank:

Wg stanu na 31.12.2011	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
BM_2012/01,A,B,C	7 973	2012-01-03,04,10,12	-
BM_2012/02,A,B	8 187	2012-02-01,02	-
BM_2012/04,A,B,C	12 159	2012-04-10,11,12	-
BM_2012/05	347	2012-05-09	-
BM_2012/06	4 226	2012-06-11	-
BM_2012/07,A	6 131	2012-07-06,09	-
BM_2012/08,A	6 922	2012-08-08	-
BM_2012/09,A,B,C,D,E	13 710	2012-09-06,07,10,11,12	-
BM_2012/11,A,B,C	13 148	2012-11-02,05,06,07	-
BM_2013/02,A	13 073	2013-02-07,08	-
BM_2013/03,A,B,C,D	14 802	2013-03-04,05,06,07,08	-
BM_2013/04,A,B	9 203	2013-04-03,04,08	-
BM_2013/05,A,B,C	14 080	2013-05-08,09,10	-
BM_2013/06,A,B	15 485	2013-06-03,06,07	-
BM_2013/10,A	2 100	2013-10-07,08	-
BM_2014/01,A	6 198	2014-01-06,07	-
BM_2014/04	6 119	2014-04-04	-
BPW_2013/02	10 864	2013-02-04	-
BPW_2013/03	13 014	2013-03-04	-
BPW_2013/07,A,B	17 731	2013-07-08,09,31	-
BPW_2013/08	12 634	2013-08-02	-
BPW_2013/09,A	14 488	2013-09-09,30	-
BPW_2013/10,A	28 298	2013-10-04,31	-
BPW_2013/11,A,B	40 416	2013-11-04,29	-
BPW_2013/12,A	28 013	2013-12-02,31	-
BPW_2014/01	9 067	2014-01-03	-
BPW_2014/04	9 148	2014-04-02	-
BPW_2014/05	7 625	2014-05-02	-
BPW_2014/06	13 186	2014-06-02	-
BPW_2014/07	16 432	2014-07-03	-
BPW_2014/09	15 846	2014-09-03	-
BPW_2015/01	4 150	2015-01-05	-
RAZEM	394 775		

W przypadku obligacji własnych i bankowych papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności.

Wg stanu na 31.12.2011	Wartość bilansowa	Warunki oprocentowania	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
Obligacje wyemitowane w procesie sekurytyzacji portfela należności leasingowych:				
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	147 566	5,03%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Senior Bond	193 720	5,03%	2016-12-20	-
Orchis Sp. z o.o. - Mezzanine Bond	35 337	6,92%	2016-12-20	-
RAZEM	376 623			
Obligacje wyemitowane przez podmiot zależny:				
Millennium Leasing Sp. z o.o. - C5	299 795	4,93%	2012-01-05	-

32) REZERWY**32a. Rezerwy**

	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	22 463	22 271
Rezerwa na roszczenia sporne	22 342	13 156
Razem	44 805	35 427

32b. Zmiana stanu rezerw

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	22 271	14 273
Utworzenie rezerw	17 149	17 226
Rozwiązanie rezerw	(16 911)	(9 228)
Różnice kursowe	(46)	0
Stan na koniec okresu	22 463	22 271
Rezerwy na roszczenia sporne		
Stan na początek okresu	13 156	7 172
Utworzenie rezerw	10 462	11 468
Rozwiązanie rezerw	(2 316)	(4 646)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(88)	(837)
Reklasyfikacja	1 128	0
Stan na koniec okresu	22 342	13 156

33) REZERWA NA ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY

	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	0	0

34) POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA**34a. Pozostałe zobowiązania**

	31.12.2012	31.12.2011
Krótkoterminowe	637 676	704 995
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	47 967	47 329
Koszty do zapłacenia - pozostałe	103 136	78 405
Rozliczenia międzybankowe	173 211	223 208
Wierzyciele różni	121 293	114 850
Zobowiązania wobec budżetu	19 624	11 905
Przychody przyszłych okresów	67 446	60 840
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	9 810	9 119
Rezerwy na odprawy emerytalne	1 043	927
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	25 479	59 456
Pozostałe	68 667	98 956
Długoterminowe	36 353	37 337
Rezerwy na odprawy emerytalne	9 308	8 265
Przychody przyszłych okresów	0	3 248
Koszty do zapłacenia	218	0
Pozostałe	26 827	25 824
Razem	674 029	742 332

34b. Zmiana stanu rezerw na niewykorzystane urlopy

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	9 119	5 580
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	1 055	3 941
Wykorzystanie rezerw	(364)	(402)
Stan na koniec okresu	9 810	9 119

34c. Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalne

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	9 192	7 915
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	1 567	1 491
Wykorzystanie rezerw	(408)	(214)
Stan na koniec okresu	10 351	9 192

35) ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE**35a. Zobowiązania podporządkowane**

	31.12.2012	31.12.2011
Waluta pożyczki	EUR	EUR
Wartość pożyczki w walucie	150 000	150 000
Wartość pożyczki w przeliczeniu na PLN	613 230	662 520
Warunki oprocentowania	2,318%	3,167%
Termin wymagalności	20.12.2017	20.12.2017
Odsetki	380	708
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	613 610	663 228

35b. Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2012 - 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Stan na początek okresu	663 228	911 988
Zwiększenia, z tytułu:	17 880	145 284
- różnice kursowe	0	113 691
- naliczenie odsetek	17 880	31 593
Zmniejszenia, z tytułu:	(67 498)	(394 044)
- spłata zobowiązania	0	(362 040)
- spłata odsetek	(18 208)	(32 004)
- różnice kursowe	(49 290)	0
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	613 610	663 228

W latach 2011 i 2012 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

W grudniu 2011 r. Grupa dokonała w terminie wymagalności spłaty zobowiązań podporządkowanych w kwocie 80 milionów EURO.

36) KAPITAŁ WŁASNY

36a. KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. wynosi 1 213 116 777 zł i dzieli się na 1 213 116 777 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY					Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.		
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj Uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii / emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			5.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem		1 213 116 777					
Kapitał akcyjny razem		1 213 116 777					

W okresie sprawozdawczym nie były dokonywane konwersje akcji z imiennych na okaziciela. W wyniku wcześniejszych konwersji liczba akcji imiennych zmniejszyła się i wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 109 316, z czego 62 200 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na rynku podstawowym GPW, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 31 grudnia 2012 roku. Informacja na temat akcjonariusza - Banco Comercial Portugues S.A., zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym w dniach 31 marca 2011 roku oraz 20 kwietnia 2012 roku. Natomiast w zakresie dotyczącym ING OFE ilość akcji i ich udział w kapitale zakładowym Banku został obliczony na podstawie rocznej struktury aktywów ING OFE opublikowanej według stanu na dzień 30 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2012 roku. Dla dokonania wymienionej kalkulacji założono średnią cenę akcji Banku w tych dniach w wysokości 3,71 PLN dla 2011 roku oraz 4,41 PLN dla 2012 roku.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy - Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA) przedstawiali się następująco:

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2012 r.

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	794 751 136	65,51	794 751 136	65,51
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	112 824 664	9,30	112 824 664	9,30

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2011 r.

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	794 751 136	65,51	794 751 136	65,51
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	61 645 799	5,08	61 645 799	5,08

36b. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny Grupy powstaje w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny (według wartości godziwej) aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat),
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2012	31.12.2011
Efekt wyceny (brutto)	(165 915)	123 291
Podatek odroczonego	31 524	(23 425)
Efekt wyceny netto	(134 391)	99 865

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2012 - 31.12.2012

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(3 429)	652	(2 778)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(25 361)	4 819	(20 542)
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(1 221)	232	(989)
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	72 891	(13 849)	59 042
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	42 880	(8 147)	34 733

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2011 - 31.12.2011

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	12 352	(2 347)	10 005
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(5 021)	954	(4 067)
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(3 819)	726	(3 093)
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	(6 941)	1 319	(5 623)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(3 429)	651	(2 778)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2012 - 31.12.2012

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	126 720	(24 077)	102 643
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	(25 148)	4 778	(20 370)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	(310 367)	58 970	(251 397)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(208 795)	39 671	(169 124)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2011 - 31.12.2011

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(74 395)	14 135	(60 260)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	59 536	(11 312)	48 224
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	141 579	(26 900)	114 679
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	126 720	(24 077)	102 643

36c. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2012	502 511	819 831	228 902	574 517	2 125 761
podział zysku, w tym:					
- przeniesienie na kapitał zapasowy	466			(466)	0
- przeniesienie na kapitał rezerwowy		441 254		(441 254)	0
wynik netto bieżącego okresu				472 181	472 181
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2012	502 977	1 261 084	228 902	604 978	2 597 942

36d. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2011	501 786	717 129	88 366	473 329	1 780 609
podział zysku, w tym:					
- przeniesienie na kapitał zapasowy	725			(725)	0
- przeniesienie na kapitał rezerwowy		243 239		(243 239)	0
- wypłata dywidendy za rok 2010				(121 312)	(121 312)
wynik netto bieżącego okresu				466 464	466 464
rekłasyfikacja korekt konsolidacyjnych		(140 536)	140 536		0
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2011	502 511	819 831	228 902	574 517	2 125 761

37) ŁUKA PŁYNNOŚCI WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI I WYMAGALNOŚCI

Wg stanu na 31.12.2012

AKTYWA	poniżej 1 m-ca	od 1 m-ca do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 465 879	0	0	0	0		2 465 879
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	956 767	0	0	435 657	0		1 392 424
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 893	1 265	4 970	25 648	11 016		46 791
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	41 495	86 455	203 157	253 349	31 019		615 475
Instrumenty pochodne zabezpieczające	23 932	51 355	131 198	33 287	38 040		277 812
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 183 849	1 155 027	3 273 629	9 655 591	22 964 144		40 232 240
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 598 725	0	10 641	2 186 724	953 669		6 749 758
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	17 469	0	0	0	0		17 469
Akcje i udziały						14 836	14 836
Pozostałe aktywa niefinansowe						929 815	929 815
RAZEM	10 292 009	1 294 101	3 623 595	12 590 255	23 997 888	944 651	52 742 499
PASYWA							
Zobowiązania wobec banków	615 780	307 011	960	1 240 121	327 874		2 491 745
Zobowiązania wobec klientów	26 322 499	8 044 514	6 178 111	888 399	554		41 434 077
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	27 405	43 839	118 841	252 294	25 194		467 573
Instrumenty pochodne zabezpieczające	102 558	38 184	10 583	272 768	691 109		1 115 202
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	154 715	20 073	0	0	0		174 788
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg maksymalnych umownych terminów wymagalności	21 907	69 744	214 141	594 224	0		900 016
Zobowiązania podporządkowane	0	0	380	613 230	0		613 610
Pozostałe pasywa niefinansowe						721 318	721 318
Kapitał własny						4 824 170	4 824 170
RAZEM	27 244 864	8 523 365	6 523 016	3 861 035	1 044 731	5 545 488	52 742 499
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE							
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	5 505 827						5 505 827
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	965 768						965 768
Luka bilansowa	(16 952 855)	(7 229 264)	(2 899 421)	8 729 220	22 953 157	(4 600 837)	0
Luka ogółem	(23 424 450)	(7 229 264)	(2 899 421)	8 729 220	22 953 157	(4 600 837)	(6 471 595)

Zgodnie z przeprowadzoną analizą statystyczną otwartych linii kredytowych oraz zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji wykazanych w powyższej tabeli, rzeczywiste poziomy ich wykorzystania wynoszą odpowiednio 10% i 5% prezentowanego nominalu.

Wg stanu na 31.12.2011

AKTYWA	poniżej 1 m-ca	od 1 m-ca do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 017 798	0	0	0	0		2 017 798
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	2 247 230	0	10 992	402 152	0		2 660 374
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	46 723	0	156 812	103 939	8 776		316 250
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	36 102	72 790	99 217	158 785	44 685		411 579
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	32 536	28 899	46 094	23 107		130 636
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 230 404	941 742	3 339 151	9 983 680	23 837 361		41 332 337
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 118 738	0	884 046	1 084 371	45 351		3 132 507
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	2 209	0	0	0	0		2 209
Akcje i udziały						14 239	14 239
Pozostałe aktywa niefinansowe						820 170	820 170
RAZEM	8 699 204	1 047 068	4 519 116	11 779 022	23 959 280	834 409	50 838 099
PASYWA							
Zobowiązania wobec banków	309 298	617	42	1 383 786	137 835		1 831 577
Zobowiązania wobec klientów	21 720 819	10 372 075	4 443 296	877 495	14 150		37 427 835
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	38 840	244 902	94 630	154 062	41 781		574 215
Instrumenty pochodne zabezpieczające	178 083	207 110	482 732	631 004	799 170		2 298 099
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	1 124 311	482 317	0	0	0		1 606 628
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg maksymalnych umownych terminów wymagalności	308 264	8 187	56 644	698 098	0		1 071 193
Zobowiązania podporządkowane	0	0	708	0	662 520		663 228
Pozostałe pasywa niefinansowe						779 079	779 079
Kapitał własny						4 586 245	4 586 245
RAZEM	23 679 614	11 315 209	5 078 052	3 744 444	1 655 456	5 365 325	50 838 099
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE							
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	5 758 206						5 758 206
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	1 289 768						1 289 768
Luka bilansowa	(14 980 410)	(10 268 141)	(558 936)	8 034 578	22 303 824	(4 530 915)	0
Luka ogółem	(22 028 384)	(10 268 141)	(558 936)	8 034 578	22 303 824	(4 530 915)	(7 047 974)

XIV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE**1) DYWIDENDA ZA ROK 2012**

Zarząd Banku zamierza wystąpić z wnioskiem do Rady Nadzorczej i Zgromadzenia Akcjonariuszy o zatrzymanie całego zysku z roku 2012 w kapitale Banku.

2) REKLASYFIKACJA PAPIERÓW DŁUŻNYCH

W roku 2008 Grupa dokonała reklasyfikacji z portfela „przeznaczone do obrotu” do portfela „dostępne do sprzedaży” siedmioletnich obligacji skarbowych o oprocentowaniu zmiennym i symbolu WZ0911. Dokonanie niniejszej zmiany klasyfikacji możliwe było w oparciu o nowelizację MSR 39 i MSSF 7, wdrożoną w życie Rozporządzeniem Komisji Wspólnoty Europejskiej nr 1004/2008 z dnia 15 października 2008 r. Zgodnie z przywołanym standardem reklasyfikacja została dokonana według wartości godziwej - straty z wyceny rozpoznane w Rachunku zysków i strat do momentu reklasyfikacji nie były odwracane a wartość godziwa instrumentu w dniu reklasyfikacji stanowiła nowy koszt nabycia.

Przełanką uzasadniającą dokonanie powyższej reklasyfikacji (wynikającą z zapisów MSR 39.50B) była zmiana intencji utrzymywania tych papierów w portfelu Banku; realizacja krótkoterminowych zysków z inwestycji przestała być możliwa z uwagi na zmiany w sytuacji rynkowej.

Wypełnienie wymogów informacyjnych w stosunku do powyższej transakcji, wynikających z zapisów MSSF 7 stanowią dane prezentowane w poniższych tabelach:

Nazwa papieru	WZ0911
Wartość nominalna w dniu reklasyfikacji	120 000 000 PLN
Wartość bilansowa w dniu reklasyfikacji	119 132 400 PLN
Stopa procentowa w dniu reklasyfikacji	6,64%

Dane w tys. zł	Wycena rozpoznana w Rachunku zysków i strat (z uwzględnieniem efektu podatkowego)	Wycena rozpoznana w kapitale z aktualizacji wyceny na koniec okresu (z uwzględnieniem efektu podatkowego)	Łączny efekt rozpoznany w kapitałach własnych
Rok 2007			
Przed reklasyfikacją w portfelu „przeznaczone do obrotu”	(3)	-	(3)
Rok 2008			
Przed reklasyfikacją w portfelu „przeznaczone do obrotu”	(1 016)	-	(1 016)
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”		(2 509)	(2 509)
RAZEM ROK 2008	(1 016)	(2 509)	(3 525)
Rok 2009			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	(461)	(1 477)
Rok 2010			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	274	(742)
Maj 2011			
Po reklasyfikacji w portfelu „dostępne do sprzedaży”	-	119	(897)
Maj 2011 (proforma)			
Gdyby reklasyfikacja nie nastąpiła	(155)	-	(897)

W dniu 3 czerwca 2011 Bank dokonał sprzedaży niniejszych papierów wartościowych realizując na tej transakcji zysk w wysokości 133 tys. zł.

3) DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2012 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	133 548
2.	Obligacje skarbowe OK0114	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	484
3.	Obligacje skarbowe WZ0115	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	182 000	187 094
4.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	400 000	411 336
5.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	55 000	56 559
6.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	195 000	200 322
7.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	741 092	741 092
RAZEM				1 703 692	1 730 534

Na dzień 31.12.2011 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0115	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	280 000	284 301
2.	Obligacje skarbowe OK0114	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	453
3.	Obligacje skarbowe WZ0115	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	37 545	38 122
4.	Obligacje skarbowe OK1012	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	16 374	15 788
5.	Obligacje skarbowe PS0416	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	25 548	26 204
6.	Obligacje skarbowe OK0114	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	133 000	120 624
7.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 801 044	1 801 044
9.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	kredyty	umowa pożyczki	127 009	125 793
RAZEM				2 421 120	2 412 429

4) PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKЦИИ Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 31.12.2012 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	171 072	175 622
RAZEM	171 072	175 622

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

Na dzień 31.12.2011 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	1 635 258	1 606 118
RAZEM	1 635 258	1 606 118

5) DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Grupa sklasyfikowała następujące aktywa finansowe:

Dane w tys. zł

	31.12.2012	31.12.2011
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	2 465 879	2 017 798
Należności z tytułu lokat międzybankowych (*)	224 599	459 741
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa (*)	3 603 882	1 165 461
w tym: dostępne do sprzedaży	3 598 725	1 118 739
w tym: przeznaczone do obrotu	5 157	46 722
Razem	6 294 360	3 643 000

(*) aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna - obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez jednostki Grupy, obejmujący działania mające na celu wygospodarowanie zysku, a nie będące działalnością inwestycyjną lub finansową,
2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych nie sklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych.
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

W ramach „pozostałych pozycji” przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej za rok 2012 ujęto korektę w wysokości 18 mln zł. (odpowiednio 32 mln zł. za rok 2011) z tytułu naliczenia odsetek od pożyczek podporządkowanych, wypływ tych środków został zaprezentowany odpowiednio w części dotyczącej przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej. Dodatkowo w pozycji „pozostałe wypływy” działalności finansowej ujęto spłatę odsetek od zaciągniętych kredytów w kwocie 27 miliona złotych (odpowiednio 40 milionów za rok 2011).

6) INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2012 r. Departament Powierniczy prowadził 11 048 rachunków co stanowi wzrost o 11,48 % w stosunku do roku 2011. Na rachunkach prowadzonych w ramach Departamentu Powierniczego na dzień 31.12.2012 roku zdeponowane były aktywa o łącznej wartości 29,9 mld PLN (w tym aktywa spółek z Grupy o wartości 34 mln PLN). Przychody netto na działalności powierniczej za rok 2012 wyniosły 6,2 mln zł (w tym od spółek z Grupy 0,3 mln PLN).

Departament Powierniczy pełni funkcję Banku Depozytariusza dla 57 funduszy inwestycyjnych z czego 10 z grupy Millennium TFI S.A.

7) LEASING OPERACYJNY

Grupa posiada umowy najmu powierzchni biurowej, które w myśl zapisów MSR 17 ujmowane są jako leasing operacyjny. Największym leasingobiorcą powierzchni biurowej w Grupie jest Bank. Standardowe umowy najmu lokali użytkowych zawierane są w Banku z reguły na czas określony wynoszący od 5 do 10 lat. Znaczna część tych umów jest zawierana na okres 5 lat z klauzulą określającą prawo najemcy do przedłużenia okresu najmu na kolejne 5 lat na mocy złożonego oświadczenia. Pozostałe umowy są zawierane na czas nieokreślony i mogą być wypowiedziane z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który wynosi najczęściej od 3 do 6 miesięcy.

Wartość wg stanu na dzień:	31.12.2012	31.12.2011
- do 1 roku	107 067	80 541
- od 1 roku do 5 lat	273 713	198 631
- powyżej 5 lat	68 254	103 079
RAZEM	449 034	382 251

8) SEKURTYZACJA

W grudniu 2007 r. Millennium Leasing Sp. z o.o. („ML”), dokonał transakcji sekurytyzacji portfela wierzytelności leasingowych o wartości mieszczącej się w przedziale określonego limitu do 850 mln zł („sekurytyzacja”, „transakcja”). Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną, tzn. polega na przeniesieniu prawa własności do sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych przez ML na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia Orchis Sp. z o.o. („Orchis”), która wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów dłużne papiery wartościowe.

W wyniku sekurytyzacji ML uzyskał finansowanie działalności, i przeniósł ryzyko kredytowe związane z sekurytyzowanymi aktywami do wysokości transzy podporządkowanej na Orchis. Z warunków umowy transakcji wynika prawo ML do sprzedaży na rzecz Orchis wierzytelności w okresie rewolwingowym, to jest w ciągu trzech lat od dnia podpisania umowy sekurytyzacji.

Zakup wierzytelności jest refinansowy przez Orchis w drodze emisji następujących serii obligacji o różnej hierarchii i zabezpieczonych sekurytyzowanymi wierzytelnościami.

Podmioty uczestniczące w finansowaniu Orchis to:

1. Europejski Bank Inwestycyjny - inwestor stałej transzy uprzywilejowanej (senior) opiewającej na 420.000.000 zł,
2. Clipper Receivables LLC - inwestor: zmiennej transzy uprzywilejowanej (senior) o maksymalnym limicie 379.000.000 zł, oraz transzy pomostowej (mezzanine) opiewającej na 35.275.000 zł,
3. Europejski Fundusz Inwestycyjny - gwarant transzy mezzanine,
4. Millennium Leasing Sp. z o.o. - inwestor transzy podporządkowanej (junior) opiewającej na 15.725.000 zł.

Wysokość transz uprzywilejowanych podlega amortyzacji w miarę spłat sekurytyzowanego portfela.

W świetle zapisów MSR 39 warunki umowne sekurytyzacji ML nie spełniają przesłanek do usunięcia sekurytyzowanych aktywów z bilansu Grupy. W związku z tym Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu obligacji wyemitowanych przez spółkę Orchis. Warunki obligacji zostały ujawnione w **nocie (31d)**.

9) PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI

W 2012 roku Bank wdrożył Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzeń dla Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Grupie Banku Millennium S.A. zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011.

Zgodnie z ww. Polityką, pracownicy Banku i Grupy nią objęci, mający istotny wpływ na profil ryzyka Grupy, będą otrzymywali zmienne wynagrodzenia na podstawie osiąganych wyników indywidualnych oraz na poziomie jednostki / pionu oraz całego Banku i Grupy. Część zmiennych wynagrodzeń pracowników Banku oraz Grupy, wypłacana będzie w formie akcji fantomowych Banku. Płatności te spełniają definicję rozliczanych w gotówce płatności w formie akcji własnych.

Zmienne wynagrodzenia za rok 2012 - Akcje Fantomowe	
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	Za rok 2012: 1 stycznia 2012
Data ogłoszenia programu	Za rok 2012: 30 lipca 2012
Data przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Data Komitetu Personalnego następującego po Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok 2012
Liczba instrumentów przyznanych	Zostanie ustalona w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu
Data nabycia uprawnień	31 grudnia 2012
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w roku 2012, wyników Grupy oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej ceny akcji Banku na GPW na zamknięcie 10 kolejnych sesji poprzedzających dzień rozliczenia.

Na 31 grudnia 2012 Bank dokonał wyceny programu przyznania akcji fantomowych dla pracowników objętych programem niebędących członkami Zarządu Banku, przy założeniu, że przyznanie nastąpiło w dniu 31 grudnia 2012.

Ponieważ jest to program rozliczany w środkach pieniężnych, jego wartość godziwa będzie korygowana na każdą datę bilansową aż do momentu rozliczenia programu.

Na 31 grudnia 2012 roku wartość godziwa praw do objęcia akcji fantomowych przyznanych w okresie do 31 grudnia 2012 roku pracownikom niebędącym członkami Zarządu Banku, na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 691 tys. złotych i kwota ta została uwzględniona w rachunku wyników roku 2012 jako koszt wynagrodzeń.

W przypadku objętych programem członków Zarządu Banku, wycena programu będzie możliwa po ustaleniu wysokości premii przez Komitet Personalny Rady Nadzorczej, którego decyzja zostanie podjęta po Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

10) ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATA, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATA JEGO PUBLIKACJI

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły zdarzenia mogące znacząco wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

PODPISY:

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
27.02.2013	Bogusław Kott	Prezes Zarządu	.....
27.02.2013	Joao Bras Jorge	Pierwszy Wiceprezes Zarządu	.....
27.02.2013	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	.....
27.02.2013	Artur Klimczak	Wiceprezes Zarządu	.....
27.02.2013	Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Zarządu	.....
27.02.2013	Wojciech Haase	Członek Zarządu	.....
27.02.2013	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	.....
27.02.2013	Maria Jose Campos	Członek Zarządu	.....